

TIDNINGSLÄSNING I JÖNKÖPING

Anders Ohlsson

Statsvetenskapliga
institutionen
Göteborgs universitet

Rapportserien 1983:5

ISSN 0349-5884

FÖRORD

Denna rapport är en i raden inom Dagspressprojektet vid Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet. Forskningsprojektet som leds av universitetslektor Lennart Weibull finansieras bl a av Presstödsnämnden och Dagspressens Marknadsinformation AB.

Föreliggande rapport är också den första från en specialstudie som behandlar olika aspekter på massmediekonsumtionen i Jönköpings kommun. Finansieringen av såväl datainsamlingen som en stor del av analysarbetet har genomförts i form av ett uppdrag från Jönköpings-Posten.

Detta arbete har utförts av författaren under Lennart Weibulls ledning. Jönköpings-Postens chefredaktör Stig Fredriksson har bidragit med värdefulla råd och synpunkter vid utformningen av den nu aktuella rapporten. För dess innehåll och då framförallt alla förekommande fel och brister svarar dock undertecknad helt och fullt.

Göteborg i juli 1983

Anders Ohlsson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	<u>Sid</u>
1.	INLEDNING - FRÅGESTÄLLNINGAR 1
1:1	Bakgrund 1
1:2	Syfte och frågeställningar 2
2.	DATAMATERIALET 4
2:1	Urvalsramen 4
2:2	Urvalsstorleken 5
2:3	Metodval 6
2:4	Undersökningens genomförande 7
2:5	Bortfallet 7
2:6	Internt bortfall 10
3.	LÄSNING, LÖSNUMMERKÖP OCH PRENUMERATION PÅ LOKALTIDNINGAR I JÖNKÖPINGS KOMMUN 11
3:1	Regelbunden lokaltidningsläsning 11
3:2	Prenumeration 12
3:3	Lösnummerköp 14
3:4	Prenumerationssäkerhet 17
3:5	Tillgång till tidning på annat sätt än genom prenumeration och lösnummerköp 18
4.	PERSONLIG BAKGRUND OCH SÄTT ATT SKAFFA TIDNING 23
4:1	Livssituation och läsmönster 24
4:2	Social position och läsmönster samt tid- ningstillgång 28
4:3	Tillgång till lokaltidning på arbetet 30
4:4	Arbetsplatsläsningen 34
5.	UPPGIVNA SKÄL TILL FÖRÄNDRINGAR I PRENUMERA- TIONERNA 38

	<u>Sid</u>
6.	PERSONLIG BAKGRUND OCH SKÄL FÖR ATT SLUTA PRENUMERERA 46
6:1	Livssituation och uppgivna skäl till att avsluta prenumeration 47
6:2	Social position och uppgivna skäl för att sluta prenumerera 49
6:3	Vem funderar allvarligt på att sluta prenumerera? 50
6:4	Livssituation och skäl för att fundera på att sluta prenumerera 52
6:5	Social position och skäl för att fundera på att sluta prenumerera 53
7.	SAMMANFATTNING 56

TABELLFÖRTECKNING

NOTFÖRTECKNING

LITTERATURLISTA

1. INLEDNING - FRÅGESTÄLLNINGAR

1:1 Bakgrund

Under 1900-talet har det inträffat en formlig explosion i fråga om utbudet av olika massmedier med nyhetsinnehåll. Vid seklets början hade vi bara dagspressen att tillgå. På 1920-talet introducerades radion och i slutet av 1950-talet kom televisionen. Dessa båda massmedier har sedan de infördes byggts ut mycket kraftigt både ifråga om räckvidd och sändningstid. Idag pågår radiosändningarna dygnet runt och TV:s båda kanaler sänder tillsammans i genomsnitt drygt tio timmar om dagen. Utbyggnaden av dessa etermedier har framför allt skett under efterkrigstiden och samtidigt har ett stort antal dagstidningar försvunnit.¹ Trots detta har dagspressens sammanlagda upplaga ökat. Under perioden 1958-1978 var ökningen mer än en million exemplar, från cirka 3.7 miljoner till mer än 4.8 miljoner ex per utgivningsdag.² Under de sista fyra-fem åren tycks dock denna utveckling i viss mån ha avstannat.³

Mot bakgrund av det vi diskuterat kan det då vara av intresse att mer i detalj studera människors olika sätt att få tillgång till de morgontidningar de läser. Hittills har det visat sig att prenumeration är det utan konkurrens vanligaste sättet. Vid en rad undersökningar under senare år har det fastställts att mellan 80 och 90 procent av morgontidningsläsarna tillhör hushåll som prenumererar på den lästa tidningen.⁴ Förutom den prenumeration som finns i hemmet är det framför allt genom olika företags och myndigheters tidningsabonnemang den enskilde får tillgång till sin tidning. Vid en lokalstudie i Dalarna har det visat sig att mer än 60 procent av de förvärvsarbetande har tillgång till minst en lokaltidning på detta sätt.⁵ Lån av vänner och bekanta, läsning på bibliotek och lösnummerköp är andra sätt att komma i kontakt med tidningen. Det har dock visat sig att endast arbetsplats-

läsningen och i någon mån lösnummerköpen utgör verkliga alternativ till prenumerationen.⁶ Det har framför allt visat sig vara unga och/eller ensamboende som är utan prenumeration. Bland dem som är ensamboende och mellan 15 och 29 år är det endast 44 procent som har tidningsprenumeration medan 85 procent av dem som är mellan 30 och 59 år och bor i flerpersongshushåll har det.⁷ Dessa siffror beskriver situationen i landet som helhet. Lokala variationer förekommer naturligtvis. En av de tydligaste är att andelen prenumeranter är betydligt lägre i Stockholm än i övriga Sverige.

1:2 Syfte och frågeställningar

Under hösten 1982 genomfördes en enkätundersökning i Jönköpings kommun. Syftet var att samla in material för att göra det möjligt att ur en rad olika aspekter studera människors attityder till och val av massmedier som dagstidningar, radio och TV.

Den nu föreliggande rapporten bygger på delar av det insamlade materialet. En första avsikt är att fastställa hur omfattande läsningen av de båda lokala tidningarna Jönköpings-Posten och Smålands Folkblad är och på vilka vägar Jönköpingsborna får tillgång till sina lokala tidningar. Mot bakgrund av det som diskuterats i föregående avsnitt är det också av intresse att se på hur starkt rotad vanan att prenumerera på en lokaltidning är och vilka faktorer det är som kan utlösa en förändring av prenumerationsmönstret.

Frågeställningarna för det tredje kapitlet är tre. För det första att fastställa hur omfattande lokaltidningsläsningen i Jönköping är. För det andra att få ett grepp om hur Jönköpingsborna får tillgång till de lokaltidningar de läser. Hur stor roll spelar prenumerationen och hur vanligt är det att människor ifrågasätter denna väg att få tillgång till lokaltidningar? För det tredje vilken

roll spelar arbetsplatsläsningen?

I fjärde kapitlet kommer vi att försöka förklara vad skillnaderna läsning och sätt att få tillgång till tidningarna beror på. Två typer av förklaringsfaktorer kommer att användas. Dels sådana som beskriver de svarandes livssituation som till exempel ålder, kön och familjeförhållanden och dels sådana som beskriver social position som yrke, utbildning och arbetsgivarekategori. I enkäten ställdes frågor om avslutade prenumerationer och om de svarande hade funderat på att sluta prenumerera. Till dem som svarade ja på dessa frågor ställdes sedan uppföljningsfrågor för att ge kunskap om vilka skäl som låg bakom att de slutat eller funderade på att sluta prenumerera. Femte kapitlet ägnas åt att studera vilka skäl de som förändrat eller avser att förändra sitt tidningsinnehav har för sitt handlande.

Sjätte kapitlet ägnas åt att se på vilka skillnader det är mellan grupper i olika livssituation och social position då det gäller att ange skäl för förändrat prenumerationsmönster.

Det sjunde kapitlet är en avslutande diskussion av vad som kommit fram vid analysen. Här kommer resultaten från de föregående avsnitten att ställas samman så att vi kan se om det finns några gemensamma mönster i fråga om hur de olika bakgrundsegenskaperna förklarar tidigare fastställda skillnader.

2. DATAMATERIALET*

2:1 Urvalsramen

Syftet med datainsamlingen har varit att samla in material som kan utnyttjas för att beskriva attityder till och konsumtion av olika massmedier bland människor mellan 18 och 74 år som bor i Jönköpings kommun. Ett krav som måste ställas på det insamlade materialet är att det skall ge en så god bild som möjligt av de förhållanden vi avser att studera. På samma gång måste av praktiska skäl ett annat krav uppfyllas. Eftersom vi varken har tid eller råd att ställa våra frågor till alla mellan 18 och 74 år måste undersökningen begränsas till att omfatta endast en bråkdel av hela populationen i det aktuella åldersintervallet. För att vi ändå med en någorlunda hög säkerhet skall kunna anta att de resultat vi får fram beskriver de verkliga förhållandena, är det viktigt att vårt urval är en så god avbildning av hela populationen som möjligt. För att klara att få fram ett sådant urval, måste vi ha någon form av lista som omfattar hela den population vi vill nå, ingen bör vara utelämnad på samma gång som det inte heller får finnas med någon som inte uppfyller kraven att vara Jönköpingsbo och mellan 18 och 74 år gammal. Den urvalsram (lista) som bäst beskriver den angivna populationen är utan tvekan kyrkobokföringsregistret, där alla som är mantalsskrivna i kommunen finns med. Detta register hålls aktuellt genom uppdatering varje vecka. Det är också tillgängligt för urvalsdragningar genom att det utgör underlag för det centrala person- och adressregistret (SPAR).

* För närmare informationer om undersökningens genomförande hänvisas till Anders Ohlsson, Teknisk rapport från Jönköpingsundersökningen 1982, Göteborgs Universitet, Statsvetenskapliga Institutionen, rapportserie nummer 6:1983.

Trots de ständigt pågående uppdateringarna kan inte SPAR-registret antas ge en helt korrekt beskrivning av vår population. En felkälla är att personer som definitivt flyttat från sin tidigare bostad av olika anledningar ändå inte anmält detta till folkbokföringsmyndigheterna. En annan svaghet är att många utan att definitivt ha lämnat sin tidigare adress ändå vistas på en annan ort än den de är skrivna på, exempelvis för militärtjänst eller studier. Äktenskapets tillbakagång som enda samlevnadsform kan också tänkas påverka folkbokföringens pålitlighet i negativ riktning. Det är inte omöjligt att många lever ihop under relativt lång tid innan de överhuvud vill registrera sitt förhållande på något sätt.

Hur stora dessa och andra felkällor är för Jönköpings del är det mycket svårt att bedöma. För att de knappast är helt försumbara talar dock förekomsten av ett regemente (A6) och en lokal högskola. Båda dessa institutioner har upptagningsområden som är betydligt större än kommunen. Totalt sett är svagheterna i urvalsramen en odefinierbar felkälla i alla undersökningar av denna typ. Att kontrollera fel av detta slag är inte heller möjligt inom rimliga kostnadsramar.

2:2 Urvalsstorleken

Den ovan diskuterade urvalsramen omfattar totalt cirka 75 000 personer. Av dessa drogs ett obundet slumpmässigt urval på 850. Denna storlek på urvalet är resultatet av en kompromiss mellan två i och för sig oförenliga krav. För det första måste antalet personer som deltar i undersökningen vara så litet som möjligt av ekonomiska skäl. På samma gång är det önskvärt att uppfylla det andra kravet, att minimera de statistiska felen, så långt som möjligt.

Vid den urvalsstorlek vi har valt är den statistiska osäkerheten, felmarginalen med 95 procents sannolikhet

mindre än ± 3.5 procentenheter, förutsatt att alla tillfrågade svarar. Om vi istället gör det mer realistiska antagandet att cirka 30 procent av de tillfrågade kommer att vägra svara och om vi samtidigt antar att dessa svarsvägrare i lika hög grad som urvalet ger en god bild av populationen, blir samma felmarginal ± 4.0 procentenheter.¹

2:3 Metodval

Datainsamlingen har som tidigare sagts genomförts med hjälp av postenkäter. Detta val har framför allt gjorts på ekonomiska grunder. Att genomföra insamlingen med hjälp av personliga intervjuer av alla de 850 personerna hade inte rymts inom de kostnadsramar som gäller för undersökningen. Ett annat alternativ skulle kunna ha varit telefonintervjuer, som är betydligt billigare än personliga besök. Denna metod måste dock förkastas framför allt därför att inte alla människor går att nå per telefon.

Fördelarna med postenkäter i förhållande till intervjuer är, förutom att de är billigare att genomföra, också att de medför att:

- Exakt samma frågor kommer att ställas till alla (ingen effekt av intervjuarens personliga egenskaper)
- Det kan vara lättare att få svar på 'känsliga' frågor
- Alla kan nås med brev

Bland metodens nackdelar bör framför allt framhållas att:

- Det är 'lättare för den svarande att vägra svara'
- Det går inte att göra uppföljande frågor
- Risken för internt bortfall, att inte vissa delfrågor besvaras på grund av missförstånd, förbiseende eller dåligt utformat frågeformulär kan vara stor.

För att i största möjliga mån dra nytta av postenkätens fördelar, utan att i allt för hög grad drabbas av dess

nackdelar, kan dock en hel del göras. De frågor som ställs bör vara så entydiga som möjligt. Helst bör bundna svarsalternativ utnyttjas. Problemen med ett större och framför allt mindre kontrollerbart bortfall kan också till viss del bemästras genom att i förväg ha så stora kunskaper som möjligt om vilka personer det är som ingår i urvalet och på samma gång ha kontroll över vilka som svarar. Väl utformade introduktions- och uppföljningsbrev kan också bidra till att minska antalet svarsvägrare.

2:4 Undersökningens genomförande

En första omgång frågeformulär sändes ut den 11 november 1982. Denna sändning riktade sig till alla 850 personerna i urvalet. Till dem som inte svarat under den första veckan, gick ett påminnelsebrev ut den 19 november. För att i någon mån ge denna påminnelse större uppmärksamhet delades denna sändning ut med lördagsutdelning. En sista påminnelse per post gjordes den 2 december. Efter detta genomfördes också ett antal telefonpåminnelser. Dessa riktade sig framför allt till personer under 45 år då det vid kontroll visade sig att svarsfrekvensen bland dessa var alltför låg. Fältarbetet avslutades så den 20 december.

2:5 Bortfallet

Från bruttourvalet på 850 personer har sammanlagt 45 definierats bort (tabell 2:1). Den mest diskutabla andelen av dessa 45 är utan tvekan de 20 personer som tagits bort därför att det inte varit möjligt att nå dem per telefon efter mer än tre försök. Från början innehöll denna grupp 41 personer men endast varannan av dem har bortdefinierats. Det antagande som ligger till grund för att göra på detta

sätt är att många av dem som inte svarade troligen inte vistades i sitt hem under den tidsperiod då undersökningen pågick.

TABELL 2:1

Bortfallsanalys, bruttourval, nettourval, antal svarande och svarsandel i procent.

Bruttourval (det ursprungliga urvalet)		850
Avgår:		45
Döda	1	
Långvarigt sjuka	5	
Vistades ej i bostaden under undersökningsperioden. (Bortrest eller tillfälligt avflyttade)	14	
Bortdefinierade på grund av misslyckade försök till telefonkontakt	20	
	<u>45</u>	
Nettourval		805
Svarsvägrare		223
Godkända svar		582
Procentandel godkända svar: 72.3 (beräknat på nettourvalet)		

Med tanke på det mycket omfattande enkätformuläret måste den svarsandel på 72.3 procent som uppnåtts anses vara fullt acceptabel. En jämförelse med andra liknande undersökningar visar också att det är mycket sällsynt med högre andel svarande vid denna typ av undersökningar.²

Några nämnvärda skillnader mellan nettourvalet och den undersökta populationen kan inte upptäckas då det gäller kön, ålder och bostadsort.

För bedömningen av representativiteten hos de godkända

svaren är en analys av skillnaderna mellan dessa och hela populationen av större betydelse. Här visar det sig då att det framför allt är tre grupper som är underrepresenterade bland de svarande. En är män i åldersgrupperna 18 - 24 och 35 - 44 år, en annan är att andelen invandrare är för låg och slutligen har det visat sig att personer som bor i de bostadsområden som har låg social status har svarat i allt för låg grad.

Då det gäller männen i den yngre åldersgruppen kan anledningen antas vara att en stor del av dem som inte svarat gör sin första militärtjänst. Männen i den äldre åldersgruppen har vid telefonkontakt uppgett att de inte svarat därför att de inte anser sig ha tid. Vid kontroll av de yrkesuppgifter som finns i telefonkatalogen visar det sig att en stor del av dem har sådana yrkesbeteckningar som tyder på att de är egna företagare eller att de har sådant arbete som innebär att de måste vara hemifrån längre än normalt, som till exempel resemontörer och försäljare.

En anledning till att invandrarna har så låg svarsandel kan vara att de har problem med språket och därför helt enkelt inte klarar att fylla i enkätformuläret. En kontroll med postens brevbärarexpeditioner i Jönköping och Huskvarna visar att in- och utflyttningarna till och från 'lågstatusområdena' är större än normalt. På prenumerationsavdelningen på Jönköpings-Posten uppger man också att andelen prenumeranter i dessa områden är lägre än normalt. Detta kan tyda på att många av dem som avstått från att svara i denna grupp helt enkelt aldrig läser några tidningar och att de därför inte ansett att enkäten haft något med dem att göra. Denna orsak kan också ligga bakom den låga svarsandelen i de andra två grupperna.

Sammantaget kan detta tyda på att de andelar läsare

och prenumeranter vi kommer att redovisa längre fram i denna rapport kan vara något överskattade.

2:6 Internt bortfall

Med undantag av ett fåtal frågor har det interna bortfallet i allmänhet inte överstigit en eller ett par procentenheter. De frågor detta gäller är framför allt sådana som avser att mäta någon form av attityd eller sådana som uppfattas som känsliga för den egna intrigiteten. Till den senare gruppen hör frågan om vilket parti den tillfrågade tycker bäst om och i viss mån också frågor som rör den personliga ekonomin.

För de frågor som kommer att behandlas i den här rapporten måste dock det interna bortfallet betecknas som litet.

3. LÄSNING, LÖSNUMMERKÖP OCH PRENUMERATION PÅ LOKAL- TIDNINGAR I JÖNKÖPINGS KOMMUN

3:1 Regelbunden lokaltidningsläsning

En rad olika undersökningar under de senaste åren har visat att nästan alla vuxna svenskar regelbundet läser någon dagstidning minst en gång i veckan. Med undantag för Stockholmsområdet (A-region 01) är andelen läsare som uppfyller ovanstående krav över 90 procent.¹

Största delen av de tidningar som läses är lokala eller regionala. Landsortspressen svarade 1982 för 68 procent av den samlade morgontidningsupplagan och av landsortstidningarnas upplageandel utgjorde tidningar som kommer ut fem dagar i veckan eller oftare fyra femtedelar.² Utanför storstadsområdena har den lokala pressen också en starkare ställning på sin marknad. Detta är särskilt markant vid en jämförelse med Stockholms-området.

I Jönköpings kommun läser 97 procent av de vuxna innevånarna regelbundet någon av de båda lokaltidningarna Jönköpings-Posten (J-P) och Smålands Folkblad (SF) minst en gång i veckan. En jämförelse med motsvarande siffror för hela Götaland ger vid handen att detta resultat ligger några procentenheter högre än genomsnittet.³ Till viss del kan denna skillnad kanske förklaras av att olika frågetekniker har använts. Den undersökning som här används som jämförelse genomfördes 1981. Resultatet från denna (att 93 procent läser minst en gång i veckan) bygger på en allmän fråga om morgontidningsläsning. Läsarandelen i den här aktuella undersökningen däremot har tagits fram med en något avvikande frågeteknik där de tillfrågade fått ange hur ofta de läser namngivna tidningar. Det kan antas att detta tillvägagångssätt ger något högre andel läsare då den svarande får en erinran om vilka tidningar det gäller.⁴ Människor som över huvud taget inte befattar

sig med dagstidningar är troligen något underrepresenterade bland dem som svarat på enkäten. Den kan bland dessa ha uppfattats som mindre intressant just därför att den till så stor del upptar frågor om tidningsläsning, något som de kanske inte över huvudtaget befattar sig med. Denna svaghet torde dock vara generell för alla undersökningar av den här aktuella typen.⁵

Ett annat sätt att beräkna en tidnings räckvidd är att se på hur många läsare den når ut till en genomsnittlig utgivningsdag. En försiktig beräkning ger vid handen att J-P läses av 82 procent av de vuxna i kommunen medan SF läses av 26 procent. Dessa siffror kan tyda på en viss överskattning. Vid en kontroll av gårdagsläsningen uppgav sig 80 procent ha läst minst en lokaltidning under en vanlig vardag. Detta resultat ligger i sin tur nära över riksgenomsnittet (78 procent) för alla veckans dagar. Det finns heller inte någon större variation mellan olika vardagar vare sig i Jönköpings eller i riksresultaten.⁶

3:2 Prenumeration

De traditionella sätten att få tillgång till dagstidningar är att antingen prenumerera på dem eller att köpa lösnummer. Ett stort antal studier som företagits under senare år har dock visat att olika sätt att 'gratis' komma åt lokaltidningar är betydligt vanligare än lösnummerköp. Innan vi går närmare in på detta skall vi se på hur stor andel av läsarna det är som betalar för de lokaltidningar de läser. Vi börjar med prenumeranterna.

TABELL 3:1

Andel läsare och prenumeranter av de båda lokaltidningarna i Jönköpings kommun. (procent)

LÄSNING	minst 1 gång/ veckan	dagligen	prenumererar
Jönköpings-Posten	87	75	72
Smålands Folkblad	31	19	17
Minst en lokal tidning	97	88	86
Antal	582	582	582

Bland de tillfrågade är det 86 procent som tillhör ett hushåll som prenumererar på minst en av de båda lokala morgontidningarna. Även denna andel ligger något över genomsnittet för Götaland som är 83 procent. Av dem som läser lokaltidning minst en gång i veckan är 89 procent prenumeranter medan procentandelen dagliga läsare så gott som helt överensstämmer med andelen som tillhör hushåll med tidningsprenumeration.⁷

Nu behöver inte det faktum att ett hushåll prenumererar på en tidning innebära att alla som tillhör hushållet också läser den. Det kan mycket väl vara så att prenumeration på en viss bestämd tidning helt och hållet beror på en enda hushållsmedlems intresse för den. Då det gäller lokaltidningar tycks andelen som inte överhuvudtaget läser den eller de tidningar som finns att tillgå i hemmet vara försvinnande liten.

TABELL 3:2

Daglig läsning av de båda lokaltidningarna inom hushåll med olika typer av lokaltidningsprenumerationsmönster. (procent)

Regelbundenhet i läsningen	Hushållet pren. på J-P		Hushållet pren. på SF		Hushållet pren. ej på lokal tidning	
	J-P läsn	SF läsn	J-P läsn	SF läsn	J-P läsn	SF läsn
Dagligen	97	(5) 1*	(25) 10*	91	42	18
Sporadiskt 1-5 ggr/v	3	13	22	6	30	10
Sällan eller aldrig	0	82	53	3	28	72
Totalt	100	100	100	100	100	100
Antal	419	419	100	100	81	81

* Procenttalet inom parentes visar andelen dagliga läsare inkl. de totalt 17 personer som prenumererar på båda lokaltidningarna. Procenttalet vid asterisken ger andelen exklusive denna grupp.

I tabell 3:2 förekommer icke-läsare av tidning som hushållet prenumererar på endast i samband med Smålands Folkblad och den andel (3 procent) som rapporteras är inte heller helt signifikant. Också beteendet att inte läsa den tidning som finns i hushållet dagligen är mycket sparsamt förekommande. Det kan dock konstateras att andelen som inte läser Smålands Folkblad dagligen bland dem som tillhör hushåll som prenumererar på tidningen är signifikant större än motsvarande andel bland dem som tillhör hushåll som prenumererar på Jönköpings-Posten. Inom gruppen som tillhör hushåll utan lokaltidningsprenumerering läser en klar majoritet åtminstone någon lokaltidning i veckan. Jönköpings-Posten dominerar, men inte i samma utsträckning som bland prenumeranterna. Det är också vanligare att de som har Smålands Folkblad hemma ändå läser Jönköpings-Posten regelbundet än omvänt. Denna iakttagelse, att förstattidningen har många läsare bland dem som inte prenumererar på den, har gjorts också vid tidigare undersökningar.⁸

3:3 Lösnummerköp

Hur många är det då bland icke-prenumeranterna som själva anskaffar den eller de lokala tidningar som de läser. Vid tidigare undersökningar har det visat sig att bland dem som inte prenumererar köper mellan 10 och 35 procent lösnummer av den lokala morgontidning de läser.⁹ Andelen lösnummerköpare i den här aktuella gruppen var vid Noréns undersökning 25 procent. I den nu genomförda undersökningen är det 24 procent av dem som inte prenumererar som uppger sig skaffa tidningen genom att köpa lösnummer.

Av tabell 3:2 framgår att en stor del av dem som läser någon tidning som de inte prenumererar på har tillgång till en annan, prenumererad, lokaltidning i hemmet. Vid en undersökning av lösnummerköp i Trollhättan och Göteborg

har det visat sig att en stor del av köpen är en komplettering av en redan befintlig prenumeration. Lösnummerköpen är i stor utsträckning fasta vanehandlingar, det är så gott som alltid samma tidning som köps.¹⁰

Lösnummerköparens läsvanor motsvarar i stort sett den tidningsläsandens i allmänhet men han/hon är ganska ofta nyinflyttad till orten och ofta yngre än genomsnittet. Det bör dock framhållas att den ovan refererade undersökningen knappast är direkt generaliserbar. Urvalet har gjorts genom att personer som köpt lösnummer av morgontidningar har intervjuats.¹¹

TABELL 3:3

Andelen lösnummerköpare inom de olika prenumerationsgrupperna. (procent)

	Prenumererar på		
	J-P	SF	Ingen lokaltidning
Köper lösnummer av:			
J-P, dagligen	-	1	4
J-P, sporadiskt (1-5 gg/veckan)	-	4	17
Aldrig J-P	-	95	79
SF, dagligen	0	-	1
SF, sporadiskt (1-5 ggr/veckan)	2	-	7
Aldrig SF	98	-	92
Antal	419	100	81

En första iakttagelse från tabell 3:3 är att andelen lösnummerköpare överhuvud är mycket låg. En jämförelse med tabell 3:2 ger vid handen att mindre än var tionde J-P prenumerant som läser SF tycks köpa den som lösnummer. Motsvarande siffra för SF prenumeranterna är cirka var fjärde. I tabell 3:2 visas att 42 procent av dem som inte prenume-

rerar på någon lokal tidning ändå läser J-P dagligen och 18 procent av ickeprenumeranterna läser SF dagligen. En jämförelse med de dagliga lösnummerköpen inom denna grupp, tabell 3:3, ger vid handen att endast mellan var tionde och var tjugonde av de dagligen lästa tidningarna köps som lösnummer. Bland dem som läser tidningarna mer sporadiskt är lösnummerköparandelen betydligt högre. Så gott som varannan läsare köper också lösnummer.

Dessa jämförelser mellan läsning och köp av icke-prenumererade lokaltidningar kan systematiseras på det sätt som skett i tabell 3:4 för att belysa hur de båda lokaltidningarnas läsare får tillgång till sin tidning.

TABELL 3:4

Olika sätt få tag i läst tidning bland J-P:s och SF:s läsekretsar. (procent)

	Läser minst 1 gång/veckan	
	J-P	SF
<u>Anskaffning av tidningen</u>		
Prenumererar	87	55
Köper lösnummer	5	10
Annan tillgång	12	35
Totalt	100	100
Antal	505	178

Antagandet om kompletteringsköp får ytterligare stöd vid en jämförelse mellan hur ofta tidningen läses och hur ofta lösnummerköpen görs. För hälften av dem som köper lösnummer är antalet dagar i veckan då tidningen läses högre än antalet dagar då den köps som lösnummer. Denna tendens är särskilt uttalad då det gäller J-P.

Totalt sett tyder de resultat som framkommit i detta avsnitt på att lösnummerköp inte är något egentligt alter-

nativ till prenumeration. I enkäten uppgav också nästan varannan av dem som inte prenumererar på någon lokaltidning att de har tillgång till tidningen på arbetet eller i skolan. Det kan därför knappast vara någon alltför djärv gissning att en stor del av den lokaltidningsläsning som här diskuterats sker på arbetsplatserna. En närmare analys av detta följer i avsnitt 3:5.

3:4 Prenumerationssäkerhet

I de flesta andra studier av läsvanor och olika sätt att få tillgång till de lästa tidningarna har det endast gjorts en åtskillnad mellan att vara eller inte vara prenumerant. Detta gäller också det resonemang som hittills förts i denna rapport.

Ett av huvudsyftena med den nu genomförda undersökningen har varit att försöka bedöma hur fast vanan att prenumerera är. Frågor har därför ställts dels om tidigare prenumerationer och varför de om sådana funnits avslutats samt om det förekommit funderingar på att avsluta den eller någon av de prenumerationer som finns idag och i så fall av vilka skäl. En sammanställning av svaren på dessa frågor har gett en 'prenumerationssäkerhetsskala' som går från att aldrig ha prenumererat till att alltid ha prenumererat på samma tidning utan att ha funderat på att säga upp denna prenumeration.

TABELL 3:5

Säkerhet i fråga om prenumeration på lokaltidning. (procent)

(0) Har aldrig prenumererat	6
(1) Prenumererar inte nu men har tidigare gjort det	8
(2) Prenumererar nu, har tidigare haft annan prenumeration, funderar på att sluta prenumerera	6
(3) Prenumererar nu, funderar på att sluta	10
(4) Prenumererar nu, har tidigare haft annan prenumeration	20
(5) Prenumererar nu, har alltid hållit fast vid denna prenumeration	50
Totalt	100
Antal	582

En knapp majoritet av prenumeranterna har överhuvud inte gjort någon som helst förändring i sitt tidningsinnehav. Bland de övriga har antingen någon förändring skett eller också förekommer det funderingar på att göra en. Bland dem som förändrat sitt tidningsinnehav under de senaste sex sju åren har huvuddelen av förändringarna gällt lokaltidningar. Under de sista två åren har en femtedel av förändringarna inträffat.

3:5 Tillgång till tidning på annat sätt än genom prenumeration och lösnummerköp

I de föregående avsnitten har vi sett att en stor del av lokaltidningsläsningen sker i tidningar som läsaren inte anskaffat på egen hand genom prenumeration eller lösnummerköp. I tidigare undersökningar har framför allt anskaffningssättet bland dem som inte prenumererar analyserats. Inom denna grupp har läsning på arbetet eller i skolan visat sig vara det klart vanligaste anskaffningssättet. 1981 fick mer än varannan icke-prenumerant tillgång till lokal morgontidning på detta sätt.¹² Vid en tidigare undersökning i Jönköping 1978 var bilden i stort sett densamma.¹³ Genomgående har det visat sig att detta sätt att ha tillgång till lokaltidningar är det klart dominerande bland dem som inte köper lösnummer.

Då den ovanstående frågan av tekniska skäl är svår att ställa till andra än dem som inte prenumererar på lokaltidningar får vi välja ett annat tillvägagångssätt för att se på hur tillgången till alla icke-prenumererade tidningar löses. I avsnitt 3:3 konstaterades att en mycket liten del av alla dem som läser en tidning regelbundet minst en gång i veckan köper den som lösnummer. Med hjälp av resultaten i detta avsnitt går det vidare att konstruera en skala där de svarande kan placeras in beroende på om och hur de läser respektive får tillgång till tidning

som de inte prenumererar på. Den första uppdelningen gäller då om den svarande överhuvud läser någon lokaltidning eller inte. I nästa steg har läsarna delats in i tre grupper, de som endast läser sådan tidning som hushållet prenumererar på, de som antingen kompletterar den prenumererade tidningen eller som enda lokaltidning läser sådan som de köpt som lösnummer och slutligen den grupp som antingen som komplement eller enda tidning läser en lokaltidning som de anskaffar på annat sätt än genom köp eller prenumerering.

I tabell 3:6 redovisas så denna fördelning uppdelad på fyra grupper beroende på arbetsförhållande och tillgång till lokaltidning på arbetet.

TABELL 3:6

Olika sätt att anskaffa lokaltidning som läses en gång i veckan eller oftare beroende på arbetsplatstillgång och arbetstid. (procent)

Arbetstid	Minst halvtid		Mindre än halvtid	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Tillgång till lokaltidning på arbetsplatsen				
Läser inte lokaltidning	2	4	0	5
Läser endast prenumererad lokaltidning	51	79	64	85
Köper lösnummer av ej prenumererad lokaltidning	7	5	8	4
Läser ej prenumererad lokaltidning köper inte lösnummer av denna	41	13	28	6
Totalt	100	100	100	100
Antal svarande	184	197	36	165

Tabellen visar inte överraskande att den regelbundna läsningen av icke prenumererad lokaltidning är störst bland dem som både arbetar mer än halvtid och som dessutom har tillgång till lokaltidning på arbetet. En jämförelse mellan grupper med olika lång arbetstid men samma tillgång till tidning visar att arbetstidens längd i genomsnitt betyder cirka 10 procent medan däremot en jämförelse mellan grupper med samma arbetstid men olika tillgång till tidning på arbetet ger en genomsnittlig skillnad på cirka 25 procent.¹⁴ Förhållandet är det omvända då det gäller de grupper som endast läser den tidning som hushållet prenumererar på. De regelbundna lösnummerköpen tycks däremot inte påverkas av arbetsförhållandena och tidningstillgången på arbetsplatsen.

I avsnitt 3:4 har de personer som sagt upp prenumerationen på någon lokaltidning berörts flyktigt. Sammanlagt uppger sig 26 procent av de tillfrågade ha förändrat sitt prenumerationsmönster då det gäller lokaltidningsinnehavet. Något mindre än hälften av dessa 'avhopp' gäller Jönköpings-Posten. Inom den nu diskuterade gruppen fortsätter lite drygt en tredjedel ändå att läsa den tidigare prenumererade tidningen relativt regelbundet (minst 2 - 3 gånger i veckan). Cirka 75 procent av dem som fortsätter läsa visar sig också ha tillgång till den tidigare prenumererade tidningen på sin arbetsplats eller i sin skola. Mest markant är detta beteende bland dem som arbetar mer än halvtid och har tillgång till tidning på arbetet. Inom denna grupp är det 17 procent som fortsätter att läsa en lokaltidning efter att ha sagt upp prenumerationen på just denna tidning.

En uppdelning av de olika 'läsalternativen' i tabell 3:6 på de fem 'prenumerationssäkerhetsgrupperna' från tabell 3:5 visar också att ju osäkrare prenumerationen är desto troligare är det att en person läser en lokaltidning som han/hon inte prenumererar på utan att köpa den som lös-

nummer (tabell 3:7). Det kan också konstateras att mer än varannan lösnummerköpare återfinns bland dem som helt saknar lokaltidningsprenumeration.

TABELL 3:7

Olika sätt att anskaffa lokaltidning som läses minst en gång i veckan inom de olika prenumerationssäkerhetsgrupperna. (procent)

	Prenumererar ej på lokaltidning		Prenumererar på lokaltidning			
	Aldrig gjort det	Har tidigare gjort det	Har tid. pren. på annan lokal-tidning fund.slut.	Fund. på att sluta	Tid. annan lokal-tidn.	Har alltid pren. på samma tidning
Läser inte lokaltidning	22	23	-	-	-	-
Läser endast prenumererad lokaltidning	-	-	67	84	75	87
Köper lösnummer av ej prenumererad lokaltidn	27	20	3	-	4	2
Läser ej prenumererad lokaltidning köper inte lösnummer av denna	51	57	31	16	21	11
Totalt	100	100	101	100	100	100
Antal svarande	37	44	36	57	117	291

Uppsummering

En kort sammanfattning av vad som diskuterats i detta kapitel visar att

- * Cirka 97 procent av de tillfrågade läser någon lokaltidning regelbundet.
- * Nästan varannan (44 procent) tillhör ett hushåll som antingen redan har förändrat sitt tidningsinnehav eller som funderar på att göra det.
- * 25 procent av de tillfrågade läser regelbundet (minst en gång i veckan en lokaltidning som hans/hennes hushåll inte prenumererar på. Endast högst var femte av dessa tidningar köps som lösnummer.
- * Bland dem som inte prenumererar på någon lokaltidning läser ändå tre av fyra regelbundet minst en gång i veckan.
- * Av dem som överhuvud inte förändrat sitt prenumerationsmönster läser cirka 13 procent någon lokaltidning som inte är prenumererad. Huvuddelen av dessa tidningar köps inte som lösnummer. Bland de mer osäkra prenumeranterna läser var fjärde annan tidning än den som hushållet prenumererar på. Även i denna grupp är lösnummerköpen i klar minoritet.
- * Cirka 17 procent av dem som arbetar på en arbetsplats med tillgång till lokaltidning har sagt upp prenumerationen på någon av de båda tidningarna men ändå fortsatt att läsa den regelbundet minst tre gånger i veckan. En knapp majoritet av dessa har också helt slutat prenumerera på lokaltidningar.

4 PERSONLIG BAKGRUND OCH SÄTT ATT SKAFFA TIDNING

I det föregående kapitlet har vi kunnat konstatera att cirka 50 procent av de svarande endera inte alls prenumererar på någon lokaltidning eller också att de i olika hög grad är osäkra som prenumeranter. Andelen läsare av de båda lokaltidningarna är också avsevärt större än varje enskild tidnings prenumerantandel. Det vanligaste sättet att få tillgång till en icke-prenumererad tidning är genom att den finns på arbetsplatsen. Andelen lösnummerköp är relativt låg.

Syftet med detta kapitel är att studera hur olika personliga egenskaper hänger samman med olika prenumerations- och läsmönster.

Med utgångspunkt från en analysmodell som utvecklats av Lennart Weibull har de personliga egenskaperna delats in i två grupper, sådana som beskriver den svarandes livssituation och sådana som beskriver den sociala positionen.¹

Som beskrivningar av livssituationen kommer kön, ålder och hemförhållanden att utnyttjas. De mått på hemförhållanden som vi skall använda är dels hushållsstorlek, om den svarande lever ensam eller tillsammans med andra, men också om det finns hemmavarande barn under 16 år. Dessa båda mått avser att beskriva hur stabila hemförhållanden den svarande lever under medan de två första, kön och ålder, mer beskriver en allmän plats i livscykel.

Den sociala positionen kommer att beskrivas med hjälp av utbildning, position i arbetslivet och i vilken sektor den tillfrågade arbetar.

Utbildning har beskrivits med hjälp av vilken formell utbildning den svarande uppgett sig ha. Lågt utbildade är personer med endast folk- eller grundskola plus eventuell ej teoretisk påbyggnad, t ex yrkesskola. Medelutbildade är de som, förutom den grundläggande teoretiska utbildningen, också har till exempel realskola, folkhög-

skola eller annan gymnasieutbildning än den gamla studentexamen. Högt utbildade slutligen omfattar personer med universitets- och högskoleutbildning samt dem som tagit den gamla studentexamen. Detta sätt att beskriva utbildning ligger ganska nära det mått på 'relativ utbildning' som utnyttjas av Lennart Weibull i hans avhandling 'Tidningsläsning i Sverige'.² Skillnaden är att kontrollen för ålder inte är helt ut genomförd här. Detta medför att yngre personer i denna studie oftare kommer att hänföras till högre utbildningsgrupper.

Positionen i arbetslivet har beskrivits med hänsyn till om den svarande är arbetare, tjänsteman eller högre tjänsteman. Som utgångspunkt för denna beskrivning har de tillfrågades egna uppgifter och yrke utnyttjats. Till gruppen arbetare har förts dem som har ett yrke vars huvudsakliga fackliga organisationstillhörighet är LO. Undantagna är försäkringsanställda och postkasörer som istället förts till tjänstemannagruppen. Till tjänstemän hör de personer som antingen uppgett rent akademikeryrke som läkare, advokat, socialsekreterare m fl eller haft sådan yrkesutbildning som tyder på chefsställning eller lång utbildning som överingenjör, försäljningschef m m förts. Alla andra tjänstemän har förts till gruppen tjänstemän. Hemmafruar, jordbrukare och ej yrkesverksamma har inte tagits med i analysen. Sektor inom arbetslivet har beskrivits med utgångspunkt från om den svarande arbetar inom offentlig eller privat sektor.

4:1 Livssituation och läsmönster

En iakttagelse från ett flertal tidigare undersökningar är att yngre i högre grad än äldre är utan prenumeration.³ Detta mönster återfinns även här (tabell 4:1). Vi kan också konstatera att andelen tveksamma prenumeranter (sådana som uppgett sig fundera på att sluta prenumera-

rera) ligger relativt konstant på något under 20 procent för alla åldersgrupper utom dem över 65 år.

TABELL 4:1

Livssituation och prenumerationssäkerhet (procent)

	Prenumererar ej på lokaltidning		Prenumererar på lokaltidning				Antal
	Aldrig gjort det	Har tidigare gjort det	Har tidigare pren. på annan lokal-tidning fund. slut.	Fund. på att sluta	Tid. annan lokal-tidn.	Har alltid pren. på samma tidning	
<u>Alder</u>							
18-29	12	13	5	12	19	40	129
30-39	7	8	11	8	20	46	115
40-49	6	8	7	10	18	51	87
50-64	4	5	6	13	19	53	158
65-74	2	3	1	4	26	63	93
<u>Kön</u>							
Kvinnor	5	9	7	9	21	49	318
Män	7	6	5	11	19	52	264
<u>Hushållsstorlek</u>							
Ensambo.	14	13	4	9	22	38	171
Ej ensambo.	3	5	7	10	19	55	411
<u>Barn under 16</u>							
Har ej barn	8	9	4	10	21	50	367
Har barn	4	6	11	10	19	51	215

Någon skillnad mellan män och kvinnor kan däremot inte konstateras. Detta var inte heller att vänta då båda könen naturligtvis är i lika hög grad representerade inom hushållen och prenumerationen är bunden till hushållet i högre grad än till individen.

Det finns däremot en klar skillnad i fråga om andelen icke-prenumeranter mellan enpersonshushållen och de övriga. Mer

är 25 procent av de ensamma saknar lokaltidningsprenumeration medan motsvarande andel för övriga hushållsstorlekar är cirka åtta procent.

Däremot tycks egenskapen att tillhöra barnfamilj inte påverka prenumerationsmönstret i någon högre grad utom i det avseendet att andelen personer som funderar på att sluta prenumerera är något högre bland dem som har barn. Detta kan eventuellt tänkas ha ett samband med att barnfamiljerna är den grupp i samhället som under det senaste året fått vidkännas de största realinkomstminskningarna.

Går vi så över till att se på hur livssituationen påverkar det totala antalet lästa lokaltidningar och olika sätt att få tag i dem, kan vi konstatera att andelen ickeläsare är mycket låg i alla åldersgrupper (tabell 4:2) medan däremot andelen som läser andra tidningar än dem som hushållet prenumererar på är betydligt högre bland dem under 50 år. Särskilt markant är denna skillnad i den allra yngsta åldersgruppen.

Då det gäller de allra yngsta bör detta kunna förklaras med att regelbundna lösnummerköp här är ett alternativ till prenumerations. Från tabell 5:1 erinrar vi oss att det är just i denna åldersgrupp som andelen ickeprenumeranter är som störst. Det finns också ett samband mellan att vara ung och att bo ensam. Vi finner också att såväl andelen ickeprenumeranter som andelen lösnummerköpare är högre bland de ensamstående än bland dem som lever i större hushåll. Detta bekräftar tesen om att tidningsprenumerationen har ett samband med fasta sociala relationer. Det mera rörliga liv den ensamstående och/eller unga människan kan antas leva kan ha till följd att behovet av att regelbundet få sin tidning på morgonen är lägre.

Några klara skillnader mellan män och kvinnor finns inte i tabell 4:2 och det kan inte heller påvisas att de

personer som har barn får tillgång till sina tidningar på annat sätt än de barnlösa.

TABELL 4:2

Olika sätt att få tillgång till den eller de lokaltidningar som läses minst en gång i veckan för grupper i olika livssituation och fortsatt regelbunden läsning av tidigare prenumererad tidning (procent).

	Läser ej lokal tidn.	Läser endast pren. lokal tidn.	Läser lösnummerköpt lokal tidn.	Läser ej pren lokal tidning ej lösnummer	Läser minst 2-3 ggr/v tidigare pren. lokaltidn.	Antal
<u>Alder</u>						
18 - 29	5	53	9	33	13	129
30 - 39	3	69	3	24	4	115
40 - 49	1	68	2	29	11	87
50 - 64	3	77	7	13	7	158
65 - 74	2	90	3	4	2	93
<u>Kön</u>						
Kvinnor	3	72	4	20	9	318
Män	3	69	6	21	7	264
<u>Hushållsstorlek</u>						
Ensamboende	5	58	9	28	12	171
Ej ensamboende	2	76	4	18	6	411
<u>Barn under 16 år</u>						
Har ej barn	4	69	7	21	9	367
Har barn	2	74	4	20	6	215

Lösnummerköparna återfinns framför allt bland de allra yngsta och i åldersgruppen 50 - 64 år.

Den fortsatta regelbundna läsningen av sådana tidningar som den svarande tidigare prenumererade på är högst i åldersgrupperna under 50 år. Det bör dock observeras att läsare av tidigare prenumererade tidningar är markant lägre bland 30 - 39 åringarna. Den troligaste förklaringen till detta mönster är att de svarande i den

yngsta åldersgruppen syftar på den tidning som det prenumererades på i föräldrahemmet när de besvarar frågan om tidigare prenumeration medan 30 - 39 åringarna inte i samma grad som dem i nästa åldersgrupp har hunnit avsluta någon prenumeration.

Sammantaget visar de nu analyserade livssituationsfaktorerna på att ju äldre en person är desto troligare är det att han eller hon endast läser de tidningar som hushållet prenumererar på. En ytterligare faktor som förstärker troheten till den eller de prenumererade tidningarna är att inte vara ensamstående.

Då det gäller ålder kan tre 'kritiska' trösklar anas. Dels vid 30 årsstreck, dels omkring 50 och dels vid inträdet i pensionsåldern. I alla fallen uppvisar de personer som passerat ålderströskeln en högre grad av trohet till hushållets prenumererade tidning.

4:2 Social position och läsmönster samt tidningstillgång

Då det gäller andelen prenumeranter i olika grupper har det vid tidigare undersökningar inte påvisats några mer betydelsefulla skillnader. I så gott som alla grupper är andelen prenumeranter nästan lika hög. En viss tendens till att grupper med hög position innehåller någon eller några procentandelar fler prenumeranter kan dock skönjas.³ Dessa resultat bygger på en mätning av alla dagstidningsprenumerationer. Ser vi till endast lokaltidningsprenumerationerna får vi en något annorlunda bild. Det är framför allt inom de grupper som har hög utbildning eller hög position inom arbetslivet vi återfinner ickeprenumeranterna (tabell 4:3). Denna avvikelse mellan de totala prenumerationssiffrorna och andelarna prenumeranter i olika utbildningsgrupper kan också till viss del skönjas i en studie som genomfördes i Medelpad våren 1981.⁴ Skillnaden mellan de olika utbildningsgrupp-

erna är dock inte alls så markant i detta fall. En möjlig förklaring till detta kan vara att Jönköping, som ligger mitt i Sydsverige, har en hårdare konkurrenssituation på tidningsmarknaden. Det är inte bara Stockholmspressen som har mätbar hushållstäckning här utan också morgontidningar från såväl Göteborg som Malmö. En ytterligare sak som kan antas förstärka skillnaden är Jönköpings läge mitt emellan landets fyra stora universitetsorter. Detta kan ha lett till att många högskoleutbildade efter avslutade studier tagit med sig tidningen på studieorten hem.

TABELL 4:3

Social position och lokaltidningsprenumerationssäkerhet (procent).

	Prenumererar ej på lokaltidning		Prenumererar på lokaltidning				Antal
	Aldrig gjort det	Har tidigare gjort det	Har tid. pren. på annan lokal-tidning fund.slut.	Fund. på att sluta	Tid. annan lokal-tidn.	Har alltid pren. på samma tidning	
<u>Utbildning</u>							
Låg	5	4	4	10	16	61	231
Medel	6	9	4	11	24	46	236
Hög	11	13	18	9	22	27	88
<u>Ställning i arbetslivet</u>							
Arbetare	5	7	5	11	20	52	243
Tjänsteman	7	8	1	11	28	45	74
Högre tjm	6	10	9	10	24	41	140
<u>Sektor</u>							
Offentlig	8	7	9	8	26	41	167
Privat	4	8	5	13	19	52	232

Det bör också observeras att andelen som funderar på att sluta prenumerera är markant större bland de högst utbildade. Samma mönster som finns i fråga om utbild-

ning kan också urskiljas i fråga om ställning i arbetslivet även om skillnaderna mellan grupperna inte är lika uttalad här. Däremot kan inte någon större skillnad konstateras mellan dem som arbetar inom offentlig sektor och de privatanställda.

Går vi så över till att se på hur olika grupper anskaffar samtliga de lokaltidningar som läses minst en gång i veckan visar det sig hushållets prenumeration som enda sätt att komma i kontakt med lokaltidning är vanligast bland dem som har kortast utbildningstid (tabell 4:4). En annan skillnad mellan olika grupper är att arbetare och personer utan högskoleutbildning oftare än andra köper lösnummer. De offentliganställda och olika grupper av tjänstemän läser lokaltidningar som de får tillgång till på annat sätt än genom prenumeration eller lösnummerköp i högre grad än andra. Förhållandet är detsamma för dem som har mer utbildning än den absolut obligatoriska.

Även den fortsatta läsningen av tidigare prenumererad tidning följer i stort samma mönster. Ett markant undantag finns dock, och det är att en relativt hög andel arbetare finns i denna grupp.

Sammantaget ger dock detta avsnitt bilden av att det framför allt är inom de grupper som har högst social ställning som det förekommer flest alternativ till prenumerationen som enda sätt att få tillgång till lokalpressen. Det är också inom dessa grupper som prenumerationssäkerheten är lägst.

4:3 Tillgång till lokaltidning på arbetet

I de tidigare avsnitten av detta kapitel har vi sett att de grupper som har den stabilaste livssituationen också är mest stabila i fråga om sätt att få tillgång till lo-

kaltidning. De mest osäkra prenumeranterna återfinns bland de yngre och bland dem som bor ensamma. På samma gång ser vi att just i dessa grupper återfinns de största andelarna läsare av ej prenumererade lokaltidningar. Från föregående kapitel kan vi erinra oss att en stor del av denna läsning skedde på arbetsplatserna. Denna arbetsplatsläsning har också visat sig vara vanligast förekommande bland personer med relativt hög social position.

TABELL 4:4

Olika sätt att få tillgång till den eller de lokaltidningar som läses regelbundet minst en gång i veckan och fortsatt regelbunden (minst 2 - 3 ggr) läsning av tidigare prenumererad tidning för grupper i olika social position (procent).

	Läser ej lokal tidn.	Läser endast pren. lokal tidn.	Läser lös- nummer- köpt lokal- tidn.	Läser ej pren. lokal tidning, ej lös- nummerköp	Läser minst 2-3 ggr/v tidigare pren lokaltidning	Antal
<u>Utbildning</u>						
Låg	3	77	6	14	5	231
Medel	2	67	7	25	10	236
Hög	7	63	3	27	9	88
<u>Ställning i arbetslivet</u>						
Arbetare	2	70	9	19	10	243
Tjänsteman	1	69	1	28	4	74
Högre tjm	4	69	2	25	8	140
<u>Sektor</u>						
Offentlig	2	65	5	28	9	167
Privat	3	73	7	17	7	232

Detta avsnitt skall vi därför ägna åt att ytterligare analysera hur prenumerations säkerheten ser ut bland dem som arbetar minst halvtid. Den första kontrollen vi gör är att se på om det är någon skillnad mellan arbetare och tjänstemän i olika åldersgrupper i fråga

om uppgiven tillgång till lokaltidning på arbetet (tabell 4:5). Av tabellen framgår att skillnaderna mellan de båda yrkesgrupperna i stort sett utjämnas med stigande ålder medan åldersskillnaderna i fråga om läsning av ej prenumererade lokaltidningar (tabell 4:2) i stort sett finns kvar oförändrade.

TABELL 4:5

Andel personer inom olika ålders- och yrkesgrupper som uppger sig ha tillgång till minst en lokaltidning på sin arbetsplats (procent inom varje grupp, tabellen innehåller endast dem som arbetar minst halvtid).

Ålder	18 - 29		30 - 39		40 - 49		50 - 64	
Yrke	arb	tjm	arb	tjm	arb	tjm	arb	tjm
Andel som har lokal tidning på arb.	45	63	46	58	65	65	35	41
Antal svar.	51	32	30	59	26	40	53	46

Två tänkbara förklaringar till resultaten i tabell 4:5 skulle kunna vara dels att de yngre har bättre utbildning än sina äldre kamrater och dels att yngre i större utsträckning än äldre arbetar på sådana arbetsplatser där det oftare finns tillgång till lokaltidningar. Ingen av dessa förklaringsmodeller håller emellertid och efter en serie olika multivariata analyser visar det sig att ålder är den enda egenskap av dem vi diskuterat här som har ett statistiskt säkerställt samband med tillgång till lokaltidning på arbetet. Detta resultat innebär att om vi vill försöka gissa hur en person skall svara på frågan om han eller hon har tillgång till någon lokaltidning på arbetet kommer kunskap om personens ålder att öka våra möjligheter att gissa rätt. Ytterligare kunskap om andra här diskuterade egenskaper hos den tillfrågade ökar inte

våra möjligheter att förutsäga vilket svar vi kommer att få på vår fråga.

En kontroll av förhållandena på de tillfrågades arbetsplatser borde rimligen inte ge detta resultat. Äldre läsare besöker ju exempelvis samma kollegierum som sina yngre kollegor och alla metallarbetare på en arbetsplats har tillgång till samma lunchrum. Det tycks vara så att vi med frågan 'Vilken lokaltidning har Ni tillgång till på Er arbetsplats' snarare fått ett mått på en attityd än en objektiv information om de verkliga förhållandena. Att ha 'tillgång' till något kan innebära att anse sig själv ha bruksrätten eller åtminstone en beredskap att utnyttja denna rätt mer än att ha en av någon annan given rätt eller tillgång till en sak. En övertygad nykterist har exempelvis 'objektivt sett' lika stor tillgång till sprit som den som ofta nyttjar alkohol. Det är ändå inte troligt att den avhållsamme skulle uppfatta sig ha denna tillgång till Systemets varor i samma utsträckning.

Vår nästa fråga blir då om det vi observerar är att betrakta som en ålderseffekt eller om det rör sig om en generationsskillnad. För det senare, att vi har kunnat iaktta en generationsskillnad, talar att massmediekonsumtion till stor del kan ses som ett vanebeteende som grundläggs under den period i livet då individen gör sin entré på arbetsmarknaden, bildar familj och överhuvud etablerar sig om vuxen. En del konsumtionsvanor ärvs från föräldrahemmet medan andra formas av andra förhållanden.⁵ Denna etableringsfas inträffar i allmänhet när en människa är i åldrarna från 20 upp till någonstans runt 30 år gammal. För människor yngre än 45 - 50 år har det totala massmediautbudet varit helt annorlunda än för dem som idag passerat denna åldersgräns. De har växt upp eller i vart fall etablerat sig samtidigt med att framför allt etermedia mångdubblat sitt utbud. TV gjorde sin entré som var mans egendom runt 1960 och och vid denna tidpunkt genomfördes också utbyggnaden av

ljudradion såväl i fråga om sändningstid som antal kanaler. Arbetsmiljön och i det här fallet framför allt möjligheterna till avkoppling på arbetsplatserna började också diskuteras, något som kan ha gjort det ekonomiskt försvarbart för företag och myndigheter att satsa på trivselbefrämjande åtgärder som till exempel tillgång till dagstidningar för de anställda. En ytterligare faktor som kan ha påverkat denna utveckling är att kvinnorna i allt högre grad gått ut i förvärvslivet. En följd av alla dessa saker kan vara att hemmet i någon mån mist sin betydelse som den naturliga platsen för tidningsläsning och därmed blir den egna tidningsprenumerationen av mindre betydelse. En sak som talar för detta är den genomgående mycket lägre andelen prenumerationer i Stockholm som är landets mest urbaniserade område.⁶

Mot antagandet om generationseffekt talar att en majoritet av dem över 50 år inte har hemmavarande barn att ta hand om. Det kan då bli mer tid över för dessa människor att i lugn och ro kunna läsa tidningen hemma och därmed kan behovet av att läsa på arbetet komma att minska.

4:4 Arbetsplatsläsningen

Går vi så över till att se på den uppgivna läsningen (minst en gång i veckan) av inte prenumererad lokaltidning erinrar vi oss att den är högre för yngre, ensamboende, tjänstemän och högre utbildade (tabellerna 4:2 resp 4:4). Multivariata analyser av det slag som diskuteras ovan ger också här till resultat att det framför allt är åldern som har avgörande betydelse om än inte i lika hög grad som i det först diskuterade fallet med uppgiven tillgång till lokaltidning.

Svaren på frågorna om tillgång till tidning på arbetet och uppgiven läsning av ej prenumererad lokaltidning

samvarierar också till viss del (produktmomentkorrelationen är 0.35). Sambandet återfinns i alla åldersgrupper under 50 år medan det helt saknas bland dem som är äldre. Högst är det i åldersgruppen 40 - 49 år.

Detta visar på ett delvis annorlunda beteende bland de äldre. Även om de lägger märke till att det finns tillgång till de lokala tidningarna på arbetsplatserna leder detta inte alls i samma utsträckning till att de uppger sig läsa dem.

Från föregående kapitel erinrar vi oss att var sjätte (17 procent) person som arbetar minst halvtid har slutat upp att prenumerera på en lokaltidning men fortsätter ändå att läsa den regelbundet minst 2 - 3 gånger i veckan. Tidigare i detta kapitel har vi också sett att detta beteende är vanligast bland yngre och bland dem som bor ensamma samt i de grupper som har mer än obligatorisk teoretisk utbildning. Vi har också kunnat konstatera såväl uppgiven tillgång till lokaltidning på arbetet som läsning av den har ett samband med hur gammal den tillfrågade är. Det är betydligt vanligare att personer under 50 har tillgång till respektive läser tidningen på arbetsplatsen. I tabell 4:6 ser vi hur beteendet att sluta prenumerera på en tidning men ändå fortsätta att läsa den samvarierar med arbetsplatsläsningen, tillgången till tidningar på arbetet och det egna hushållets storlek i olika åldersgrupper.

Den slutsats vi kan dra av vad vi ser i tabell 4:6 är att risken för att en person skall sluta upp med sin prenumeration men ändå fortsätta att läsa sin tidning är ganska stor om han eller hon redan tidigare har börjat läsa tidningen regelbundet på arbetsplatsen, förutsatt att han eller hon är under 50 år. Att endast ha tillgång till tidningen på arbetet är av mindre betydelse men det är ändå en nödvändig förutsättning för att arbetsplatsläsningen överhuvudtaget skall komma till

stånd. Hushållsstorleken däremot har endast en viss betydelse bland dem som är över 40 år gamla. Det samband vi sett mellan högre utbildning och läsning av tidigare prenumererad tidning försvinner helt om åldersgrupperna analyseras var för sig.

TABELL 4:6

Betydelsen av att ha tillgång till lokaltidning på arbetet, att läsa den och att tillhöra ett enpersonshushåll för att säga upp lokaltidningsprenumeration men ändå fortsätta att läsa den aktuella tidningen regelbundet i olika åldersgrupper. (Det mått som rapporteras är Goodman & Kurskal's tau b)

Fortsatt läsning av tidigare prenumererad lokal-tidning minst 2-3 ggr/vecka	Arbetsplats-läsning mot	Tillgång till tidning på arbetet	Hushållsstorlek 1 person eller flera
<u>Aldersgrupp</u>			
18 - 29	0.39	0.29	-
30 - 39	0.37	(0.23)	-
40 - 49	0.54	0.30	(0.22)
50 - 64	0.28	((0.16))	((0.14))

- Arm. 1/ Vid analysen har endast de personer som arbetar halvtid eller mer ingått.
- Arm. 2/ Siffror utan parentes anger signifikansnivå på 95 procent eller bättre. Enkel parentes 90 procents signifikans, dubbel 80 procents signifikans. Chi kvadrat eller i förekommande fall Fisher's exakt test har utnyttjats för signifikanstest.
- Arm. 3/ Goodman & Kurskal's tau b är ett felreduktionsmått. Multipliserat med 100 anger det hur många procent färre felgissningar vi kommer att göra genom att få ytterligare information som till exempel kunskap om arbetsplatsläsning när vi vill gissa om de har slutat prenumerera på en tidning men ändå fortsätter att läsa den.

Går vi så slutligen över till att se på vilken av all den information som diskuterats hittills i detta kapitel, det är som har betydelse för att förklara om en person överhuvud är lokaltidningsprenumerant eller inte visar det sig

vara så att arbetsplatsläsningen och läsningen av tidigare prenumererad tidning är de enda faktorerna som har betydelse. Vid en multivariat analys försvinner så gott som alla samband mellan ålder, utbildning, yrke och sektor inom arbetslivet och prenumerations säkerheten. Kvar blir de olika formerna av arbetsplatsläsning som ju i sin tur helt är beroende av om det finns tillgång till tidning på arbetet eller inte.

Våra viktigaste slutsatser av detta kapitel blir följande:

Icke-prenumeranterna finner vi framför allt i de yngre åldersgrupperna. Det är också bland dessa (personer under 50 år) som de högsta andelarna arbetsplatsläsarna återfinns. Denna arbetsplatsläsning visar sig sedan i sin tur vara den förnämsta faktorn då det gäller att förklara varför människor inte prenumererar på lokaltidningar.

5 UPPGIVNA SKÄL TILL FÖRÄNDRINGAR I PRENUMERATIONERNA

I detta avsnitt kommer de skäl som givits dels för att sluta prenumerera men också för att överhuvudtaget fundera på detta att undersökas.

Den grupp som angett skäl för att sluta prenumerera kan till stor del jämföras med motsvarande grupper i ett par andra undersökningar.

Vid en riksomfattande undersökning 1980 visade det sig att bland dem som sagt upp sina prenumerationer var det framför allt två skäl som dominerade: priset och läsning på arbetsplatsen. Båda dessa skäl angavs av cirka 30 procent vardera. Bland övriga skäl var det framför allt kritiken av morgontidningen som sådan som angavs.¹ Även vid en undersökning av den lokala tidningssituationen i Medelplad blev utfallet i stort sett detsamma.²

En första frågeställning i detta avsnitt blir då om samma mönster framträder också bland dem som slutat prenumerera på någon lokaltidning i Jönköping. I detta sammanhang bör det påpekas att Jönköpingsstudien inte är helt ut jämförbar med de ovan refererade undersökningarna. Här kommer vi att studera attityderna bland inte bara dem som slutat prenumerera på en tidning och nu står utan abonnemang utan också bland dem som bytt tidning eller avslutat en prenumeration men behållt en andra. Som ovan nämnts har även de som uppger sig fundera på att sluta upp med någon lokaltidningsprenumeration ombetts att uppge skälen för sina funderingar. Studien av deras svar kommer också att genomföras mot bakgrund av de ovanstående forskningsresultaten. En andra fråga är då: Hur förhåller sig denna grupp till dem som redan gjort slag i saken och sagt upp sin prenumeration.

En ytterligare skillnad mellan den nu genomförda undersökningen och dem som de inledningsvis diskuterade resultaten bygger på är att de fasta svarsalternativen inte

är fullt ut jämförbara. I de tidigare undersökningarna gavs åtta olika svarsalternativ, här gavs elva. De viktigaste skillnaderna är att ekonomiaspekten delats upp i två delar, en allmän och en direkt kopplad till tidningens pris och att kritiken av tidningens innehåll kopplas mer direkt till olika typer av egenskaper. Istället för ett allmänt påstående om ointressant innehåll har här utnyttjats tre. Ett allmänt om dåligt innehåll, ett som innebär kritik av tidningens politiska färg och ett som tar fasta på annonsinnehållet.

Den första argumenttypen vi kommer att titta på är den ekonomiska. I de ovan refererade undersökningarna har detta mätts med det allmänna påståendet 'Det blev för dyrt' som sedan tolkats som om det vore kopplat till tidningens pris.³ I den nu genomförda undersökningen har ekonomiaspekten mätts med hjälp av två påståenden (den exakta ordalydelsen hur dessa framgår av tabell 5:1), varav det ena är kopplat till den allmänna ekonomiska situationen och det andra direkt till tidningens pris. Resultaten tyder på att dyrtiden, för att använda ett gammalt begrepp, är av större betydelse än tidningens pris som sådant (tabell 5:1). De senaste årens minskade realinkomster kan ha fått allt fler människor till att ompröva sin ekonomi och börja fundera på vilka utgifter de möjligen kan minska. En sak som talar för denna tolkning är att ekonomiargumentet är så pass dominerande just inom den grupp som har uppgett sig fundera på att sluta prenumerera.

Nu är det utan tvekan en viss skillnad mellan att fundera på att göra en sak och att verkligen handla. Att ha funderat eller diskuterat en förändring ger snarare uttryck för en handlingsberedskap. För att ta steget fullt ut, och som i det här fallet verkligen sluta prenumerera, kan det också behövas en utlösande faktor. Det är inte

alldeles självklart att denna överensstämmer med skälet till att personen i fråga börjat fundera på att handla.

TABELL 5:1

Andel personer som uppgett ekonomiska argument bland dem som slutat prenumerera respektive bland dem som funderar på att göra detta. (procent)

	Funderar på att sluta prenumerera på lokaltidning	Har avslutat prenumeration på lokaltidning
Allt annat har blivit så dyrt att pengarna inte räcker till tidningsprenumeration också	46	23
Prenumerationspriset höjdes	15	4
Ekonomiska argument tot.	55	24
Antal svarande i grupperna	91	151

En sak som tyder på detta är till exempel skillnaden mellan de båda grupperna i fråga om att ange skälet 'prenumerationspriset höjdes' som tydligen i högre grad utlöser funderingar än handlande.

Då det gäller denna typ av argument finns det inte några uttalade skillnader mellan de båda lokaltidningarna varken i fråga om att ha lämnat en viss tidning eller i fråga om att vara prenumerant på en av dem och fundera på att sluta.

Det andra huvudskälet för att sluta prenumerera som redovisats i de ovan diskuterade undersökningarna är alternativ tillgång till tidningen, främst på arbetet eller i skolan som var huvudorsaken för cirka 30 procent av dem som slutat prenumerera. Denna anledning är mindre vanlig bland före detta prenumeranter i Jönköping. En anledning till

detta kan vara den ovan diskuterade skillnaden i fråga om påstående meny i den här aktuella undersökningen. Det kan också konstateras att någon större skillnad mellan dem som funderar på att sluta prenumerera och dem som redan gjort det inte kan upptäckas (5:2). Också de två andra alternativen för att komma åt lokal information som redovisas i tabellen har passat in på färre före detta prenumeranter i Jönköping än i landet som helhet.

TABELL 5:2

Andel personer som uppgett olika typer av alternativ tillgång till lokal information som skäl till att fundera på eller sluta att prenumerera på lokaltidning (procent som instämmer i resp skäl).

	Funderar på att sluta prenumerera på lokaltidning	Har avslutat prenumeration på lokaltidning
Får lokal information på annat sätt än genom tid- ning, ex. lokalradion	8	5
Läser ändå på arbetet, i skolan	15	17
Kan låna den av bekant/ granne	2	7
'Annan information' tot.	21	25
Antal svarande	91	151

En markant skillnad som kan återföras till vilken lokal-tidning det är som ligger bakom finns. Före detta prenu-meranter på Jönköpings-Posten anger i klart högre grad (29 procent) skälet 'Har tillgång till den på arbetet/i skolan'.

Den direkta kritiken av tidningarnas innehåll som anled-ning till att ompröva hushållets prenumerationsmönster är betydligt vanligare i Jönköping än i landet som helhet.

Att avsluta en prenumeration på grund av att tidningens innehåll är dåligt, förekommer lika ofta som att sluta på grund av ekonomiska skäl (tabell 5:3, jfr tabell 5:1). Det kan också konstateras att kritik av tidningens politiska linje är betydligt vanligare som skäl till uppsagd prenumeration än som skäl till att fundera på att sluta.

TABELL 5:3

Andel personer som uppger tidningens redaktionella innehåll eller dess politiska linje som skäl till att fundera på eller sluta att prenumerera på lokaltidning. (Procent som instämmer i resp skäl).

	Funderar på att sluta prenumerera på lokaltidning	Har avslutat prenumeration på lokaltidning
Tidningens innehåll är inte tillräckligt bra	20	23
Tidningens politiska linje passar mig inte	4	16
'Redaktionella' skäl totalt	22	36
Antal svarande	91	151

Kritiken av den politiska linjen drabbar framför allt Jönköpings-Posten medan innehållskritiken är mera jämnt fördelad mellan tidningarna. Anledningen till detta torde vara att den som först tidning på orten är över-spridd, dvs läses till stor del även av människor som inte delar dess politiska inriktning. Smålands Folkblad däremot torde till största delen läsas av människor med socialdemokratisk eller annan socialistisk partifärg och dessa har då inte samma anledning att komma med denna typ av kritik.⁴ Folkbladet kritiseras i stället av ett annat innehållsskäl som inte tidigare berörts i analysen, nämligen för att ha för få annonser. Detta är också det enda av de återstående skälen som får någon nämnvärd andel instämmanden.

En jämförelse mellan svarsmönstret i den grupp som säger sig fundera på att sluta och dem som redan gjort detta visar att den första gruppen framför allt uppger ekonomiska argument. Bland dem som redan gjort slag i saken är det i stället oftare argument som har med tidningens innehåll som uppges. Ett mått på detta är att inom den grupp som slutat prenumerera anges nästan ett 'icke-ekonomiskt' skäl per person medan motsvarande siffra i den andra gruppen är ett på varannan person. Detta skall ses mot bakgrunden att det totala antalet skäl per person i båda grupperna är cirka 1.2 - 1.3.

De här påvisade skillnaderna mellan dem som funderar på att sluta prenumerera och dem som gjort det kan tolkas på följande sätt: Kostnaderna och en mera trängd ekonomisk situation skapar osäkerhet men för att handla ford-
ras ofta något ytterligare skäl som till exempel att man tycker tidningen är dålig eller att man kan lösa sitt informationsbehov på annat sätt. Till exempel genom att läsa lokaltidningen på arbetet. Det blir då detta extra skäl som kommer att vara den utlösande faktorn och därmed det som framför allt blir ihågkommet.

I föregående kapitel har vi sett att det finns ett samband mellan att fortsätta läsa tidigare prenumererad tidning och att ha tillgång till denna på arbetsplatsen (se kap 3:5).

För att se om tillgången till tidning också påverkar vilka skäl människor uppger för förändringar i sitt prenumerationsmönster har det skäl i andelen instämmanden i var och en av tabellerna 5:1 - 5:3, som de flesta angett jämförts med avseende på om de svarande har uppgett sig ha tillgång till lokaltidning på arbetet eller inte (tabell 5:4). Resultaten av denna jämförelse visar framför allt två saker. För det första att mycket få personer bland dem som har tillgång till tidning på arbetet eller i skolan missar att nämna åtminstone något av de tre skäl som finns upp-

tagna i tabellen. För det andra, och detta är viktigare i detta sammanhang, tyder resultaten i tabellen på att det finns ett högt samband mellan att ha tillgång till tidning på arbetet och att sluta prenumerera av just denna anledning.

TABELL 5:4

Andel personer som uppgett 'prisnivån', 'dåligt innehåll' resp 'tidning på arbetet' som skäl till att fundera på att sluta eller sluta prenumerera på lokaltidning uppdelade på om de har tillgång till tidning på arbetet eller inte. (procentandelar inom resp. grupp).

Lokaltidning på arbetet/i skolan	Funderar på att sluta prenumerera på lokaltidning		Har slutat prenumerera på lokaltidning	
	Ja	Nej	Ja	Nej
Allt annat har blivit så dyrt att pengarna inte räcker till tidn.prenumeration också	41	50	20	25
Tidningens innehåll är inte tillräckligt bra	26	15	27	20
Läser ändå i skolan eller på arbetet	36	0	42	2
Andel som ej angett något av dessa skäl (minimal andel)	0	35	13	53
Antal svarande	39	52	66	85

I inledningen av detta kapitel diskuterades tidigare forskning som visat att det framför allt är två typer av skäl, priset och tillgång till tidningen på arbetet som leder till att folk upphör att prenumerera på en tidning. Denna forskning bygger på svar från dem som är helt utan

prenumererad dagstidning.

Då det gäller situationen i Jönköping har vi kunnat konstatera att den allmänna prisnivån är ett betydligt mer förekommande argument än tidningens eget pris då det gäller att motivera varför en person slutat eller funderar på att sluta upp med en tidningsprenumeration. Ekonomiargumenten är också betydligt vanligare bland dem som funderar på att sluta prenumerera än bland dem som redan gjort det. Den konstaterade avvikelser från tidigare forskning torde ha två orsaker. För det första har inte samma frågebatteri utnyttjats vid denna undersökning och för det andra har frågorna inte bara ställts till dem som avslutat prenumeration och nu är helt utan tidning utan också till dem som bytt tidning. Detta faktum bör också till stor del förklara den stora andelen personer som uppger redaktionella skäl, kritik av tidningens innehåll, bland dem som avslutat en prenumeration.

6. PERSONLIG BAKGRUND OCH SKÄL FÖR ATT SLUTA PRENUMERERA

I föregående kapitel kunde vi konstatera att det framför allt är tre skäl, den ekonomiska situationen, andra sätt att få tillgång till tidningen främst arbetsplatsläsning och kritik mot tidningens innehåll som angivits av dem som slutat prenumerera eller som funderar på att göra det.

Från tidigare undersökningar av dem som sagt upp sin prenumeration och nu saknar sådan visar det sig att yngre människor (under 55 år) är de som framför allt tar upp kostnadsaspekten som skäl för att sluta prenumerera tillsammans med dem som bor i större hushåll.¹ Kritiken av tidningarnas innehåll följer samma mönster medan det framför allt är utbildning som tillsammans med ålder har ett samband med att uppge skälet att tidningen finns på arbetet.²

Som framgått av föregående kapitel har den nu genomförda undersökningen inte bara frågat dem som definitivt har avslutat alla lokaltidningsprenumerationer om deras skäl till detta. Samma frågor har även ställts till dem som fortfarande är prenumeranter men som antingen bytt tidning eller avslutat en av två prenumerationer. Detta gör att de resultat som vi kommer att finna i denna redovisning i vissa avseenden kan komma att avvika från vad som rapporterats i tidigare undersökningar. Läsaren måste själv också hålla i minnet att de alternativa skäl som de tillfrågade haft att ta ställning till inte är fullt ut jämförbara med dem som använts tidigare (se den inledande diskussionen i kapitel 5).

6:1 Livssituation och uppgivna skäl till att avsluta
prenumeration

På samma sätt som vid tidigare undersökningar visar det sig även nu att ekonomiskälet framför allt uppges av relativt unga personer (tabell 6:1). Vi kan också se att då det gäller den nu genomförda studien är effekten av hushållsstorleken så gott som omvänd. Nu är det främst de som lever i enpersonshushåller som uppger ekonomin som skäl för att ha avslutat en prenumeration. Ett resultat som däremot går i linje med vad som kommit fram vid tidigare forskning än att de som har barn under 16 år i högre grad än andra uppger att de avslutat en prenumeration på grund av ekonomin. Vid jämförelsen mellan de här upptäckta skillnaderna och vad som kommit fram i andra analyser måste vi dock hålla i minnet att en stor del av skillnaderna troligen kan förklaras med att olika frågor använts (jfr kap 5, inledningen).

TABELL 6:1

Olika skäl för att avsluta lokaltidningsprenumeration som angetts av personer i olika livssituation (procentandel som angett skälet i varje grupp)

Angivet skäl till uppsagd prenumeration				
Livssituation	Ekonomi 'allt annat så dyrt'	Dåligt inne- håll	Tillgång till tidningen på arbetet/i skolan	Antal
<u>Alder</u>				
18 - 29	18	23	33	36
30 - 39	35	39	23	23
40 - 49	19	33	21	21
50 - 64	17	17	21	23
65 - 74	29	29	14	17
<u>Hushållsstorlek</u>				
Ensamboende	30	22	18	50
Ej ensamboende	18	32	22	73
<u>Barn under 16</u>				
Har ej barn	20	29	20	80
Har barn	28	26	20	43

En möjlig förklaring till att ekonomiskälet är vanligast bland de relativt unga kan vara förhållandet att andelen barnfamiljer är allra störst i dessa åldersintervall. Problem med ekonomin kan vara vanligare just bland dessa grupper som dels har en relativt stor försörjningsbörda och dels kan tänkas leva under trycket av de kostnader det innebär att etablera sig i ett nytt eget hem. På samma sätt kan pensionärernas relativt höga priskänslighet hänga samman med den inkomstminskning som kan ha följt på att de lämnat förvärvsarbetet.

Kritik mot innehållet kommer framför allt från dem som är mellan 30 och 50 år gamla och i någon mån från de allra äldsta. För övriga bakgrundsegenskaper kan inga mer betydelsefulla skillnader upptäckas utom i ett avseende. De som bor ensamma är mindre kritiska till tidningarnas innehåll än dem som lever i större hushåll.

Sambandet mellan ålder och kritik av tidningarnas innehåll kan ha två orsaker. En är att innehållet idag kanske inte är tillräckligt väl anpassat till vad människor i den yngre medelåldern vill finna i sin tidning. Den andra kan vara att de förändringar i fråga om ämnesval och den ökning i andelen lokalt material som kan konstateras sedan 1950-talet,³ innebär att en del äldre personer inte känner igen den tidning de har vant sig vid och förändringen kan då ha uppfattats som en försämring.

Skälet att ha avslutat en prenumeration därför att tidningen finns på arbetet eller i skolan är särskilt vanligt förekommande i den yngsta åldersgruppen. Vi kan då erinra oss att i just den här åldersgruppen finns den lägsta andelen som angett ekonomin som skäl. En möjlig tolkning av detta förhållanden är att det trots allt ligger ekonomiska orsaker i botten när någon slutar på grund av att tidningen finns på arbetet. Kostnaden för den bekvämlighet det innebär att få hem tidningen i sin

egen brevlåda varje morgon kanske uppfattas som allt för hög när den ändå finns att tillgå på arbetet lite längre fram på dagen.

6:2 Social position och uppgivna skäl för att sluta prenumerera

I fråga om social position finns inga direkta jämförelsepunkter mellan de bakgrundsegenskaper vi kommer att analysera här och resultaten i tidigare undersökningar.

Skälet att allt annat blivit så dyrt har framför allt utnyttjats av dem som har lägst utbildning. I övrigt finns det inte några markanta skillnader i detta avseende mellan olika bakgrundsegenskaper (tabell 6:2). En möjlig förklaring till detta kan vara att de lägst utbildade ofta är de som också har de sämst betalda arbetena, oavsett om de är arbetare eller tjänstemän.

Kritik av tidningarnas innehåll kommer framför allt från de grupper som har högst position, de högst utbildade och tjänstemännen, och från de offentligt anställda. En inte otänkbar förklaring till detta är att hög utbildning bör ge vidgade referensramar och detta i sin tur kan medföra en mer kritisk inställning till innehållet i massmedierna. Sambandet mellan att ha hög utbildning och att tillhöra någon av de yngre åldersgrupperna måste också påpekas. Detta kan i sin tur tyda på att den högre andelen innehållskritik vi finner bland dem som har utbildning över genomsnittet, till stor del har samma orsaker som kritiken från dem som är i yngre medelåldern.

Utbildningen är också den enda bakgrundsegenskapen som ger någon mer markant skillnad i fråga om att uppgå tillgång till tidningen på arbetet som skäl till att sluta prenumerera. Även i detta fall måste sambandet mellan låg ålder och hög utbildning dock hållas i minnet. Det är troligt att de skillnader i fråga om utbildning vi kan iaktta i själva verket har sin grund i den tidigare

observerade skillnaden mellan olika åldersgrupper.

TABELL 6:2

Olika skäl för att avsluta prenumeration på lokaltidning som angetts av personer i olika social position. (Procentandel som angett respektive skäl i varje grupp).

Social position	Angivet skäl till uppsagd prenumeration			Antal
	Ekonomi 'allt annat så dyrt'	Dåligt inne- håll	Tillgång till tidningen på arb/i skolan	
<u>Utbildning</u>				
Låg	33	22	18	43
Medel	19	26	28	54
Hög	14	43	29	21
<u>Ställning i arbetslivet</u>				
Arbetare	25	19	19	77
Tjänsteman	20	41	21	46
<u>Sektor</u>				
Offentlig	24	33	21	34
Privat	21	21	19	53

6:3 Vem funderar allvarligt på att sluta prenumerera?

Tidigare har vi sett att cirka 16 procent av alla tillfrågade sagt sig fundera på att sluta prenumerera på den eller någon av de tidningar som han eller hon nu har (tabell 3:5). Omkring en fjärdedel av dem som funderar på att sluta säger sig ofta ha funderingar åt det här hållet. Vår första frågeställning är då vilka bakgrundsegenskaper har de människor som oftare än andra funderar på att förändra sitt tidningsinnehav.

Ser vi till livssituationen (tabell 6:3) kan vi konstatera att det framför allt är bland dem som är över 50 år och bland dem som lever i hushåll med mer än en person som det ofta förekommer diskussioner och funderingar på att sluta prenumerera.

TABELL 6:3

Andelen av dem som funderar på att sluta prenumerera som uppgett sig göra det ofta i grupper med olika bakgrundsegenskaper. (Procent som uppgett sig fundera ofta).

Bakgrunds- egenskap	Andel som uppgett sig fundera ofta	Antal
<u>Livssituation</u>		
<u>Alder</u>		
18 - 29	22	23
30 - 39	9	22
40 - 49	19	16
50 - 64	52	29
65 - 74	20	20
<u>Hushållsstorlek</u>		
Ensamboende	13	24
Ej ensamboende	28	71
<u>Barn under 16</u>		
Har ej barn	24	49
Har barn	24	46
<u>Social position</u>		
<u>Utbildning</u>		
Låg	15	33
Medel	31	35
Hög	28	25
<u>Ställning i arbetslivet</u>		
Arbetare	21	48
Tjänsteman	28	42
<u>Sektor</u>		
Offentlig	33	30
Privat	17	41

I fråga om social position ser vi att det framför allt är bland dem som har den högsta ställningen det ofta förekommer diskussioner om att förändra tidningsinnehavet.

Sammantaget tyder resultaten på att det företrädesvis är bland de grupper där andelen prenumeranter av tradition är som högst som det oftast förekommer diskussioner och funderingar på att förändra tidningsinnehavet. En möjlig tolkning av detta resultat är att de personer i dessa

grupper som ofta funderar på att sluta prenumerera motsvarar dem som redan gjort slag i saken i de grupper där andelen prenumeranter är lägre.

6:4 Livssituation och skäl för att fundera på att
sluta prenumerera

Ser vi till skillnaderna mellan hur grupper i livssituationer anger de olika skälen kan vi konstatera att skillnaderna mellan åldersgrupperna är relativt små när det gäller ekonomin (tabell 6:4). En jämförelse med dem som redan slutat prenumerera (tabell 6:1) antyder dock ett intressant mönster. I åldersgrupperna 18 - 29 år och 50 - 64 år återfinns de högsta andelarna som säger sig fundera på att sluta på grund av ekonomin. Bland dem som redan slutat prenumerera är andelarna som angett detta skäl tvärtom allra lägst. Samma mönster finns också vid en jämförelse mellan dem som har barn och dem som inte har det. Detta kan möjligen tyda på att vi har att göra med någon form av livscykeleffekt. Just i de åldersgrupper som följer efter dem som här har de högsta andelarna som anger ekonomiskälet återfinns en huvuddel av barnfamiljerna respektive alla nyblivna ålderspensionärer. Det kan då vara så att människor som tycker att tidningen är en ekonomisk belastning är mer benägna att sluta just på grund av detta skäl när den egna ekonomiska situationen försämras på grund av minskade inkomster eller ökad försörjningsbörda.

Kritik av innehållet förekom bland dem som redan avslutat en prenumeration framför allt bland dem som är under 50 år. Tendensen är densamma också bland dem som funderar på att sluta prenumerera. Enda skillnaden är att den nu är än mer uttalad.

När det sedan gäller att fundera på att sluta för att tidningen finns på arbetsplatsen finns det en markant

skillnad i förhållande till dem som redan avslutat sitt tidningsabonnemang i den yngsta åldersgruppen. Endast var tionde uppger sig fundera på att sluta av detta skäl medan var tredje som slutat i denna åldersgrupp angav just arbetsplatsläsningen som skäl.

TABELL 6:4

Olika skäl för att fundera på att avsluta lokaltidningsprenumeration i olika livssituation. (Procent inom respektive grupp som angett det aktuella skälet).

Livssituation	Angivet skäl för att fundera på att sluta			Antal
	Ekonomi 'allt annat så dyrt'	Dåligt inne- håll	Tillgång till tidningen på arb/i skolan	
<u>Alder</u>				
18 - 29	52	30	9	23
30 - 39	41	23	27	22
40 - 49	38	31	25	16
50 - 64	48	7	3	29
65 - 74	40	-	20	5
<u>Hushållsstorlek</u>				
Ensamboende	56	30	-	23
Ej ensamboende	43	17	20	70
<u>Barn under 16</u>				
Har ej barn	53	20	24	47
Har barn	39	21	6	46

6:5 Social position och skäl för att fundera på att sluta prenumerera

Skillnaderna mellan de tre utbildningsgrupperna i fråga om hur stora andelar det är som använder ekonomiskälet som orsak till att fundera på att sluta prenumerera ger

samma bild som motsvarande skillnader mellan utbildningsgrupperna bland dem som redan avslutat sin tidningsprenumerationsperiod. De lägst utbildade utnyttjar detta skäl i högre grad än övriga grupper (tabell 6:5).

TABELL 6:5

Olika skäl till att fundera på att sluta prenumerera som angetts av personer i olika position. (Procentandel som angett respektive skäl i varje grupp)

Social position	Angivet skäl för att fundera på att sluta			Antal
	Ekonomi 'allt annat så dyrt'	Dåligt inne- håll	Tillgång till tidningen på arb/i skolan	
<u>Utbildning</u>				
Låg	61	3	6	33
Medel	40	14	20	35
Hög	40	52	20	25
<u>Ställning i arbetslivet</u>				
Arbetare	50	4	11	46
Tjänsteman	43	36	19	47
<u>Sektor</u>				
Offentlig	33	33	20	30
Privat	49	10	15	39

Också i fråga om ställning i arbetslivet blir bilden i stort sett densamma här som bland dem som redan avslutat en prenumerationsperiod. Däremot är skillnaden mellan offentlig och privat sektor på arbetsmarknaden nu den omvända. Det är framför allt bland de privatanställda vi finner många som funderar på att sluta prenumerera på grund av ekonomin.

Vi ser också att mönstren, då det gäller kritiken av innehållet och tillgång till tidningen, är desamma bland dem som funderar på att sluta och den som redan gjort det. Enda skillnaden är att de nu är betydligt mer mar-

kerade. Skillnaden mellan andelen lågt utbildade som tycker innehållet är dåligt och motsvarande andel bland de högst utbildade är till exempel nu 49 procentenheter. Bland dem som slutat prenumerera är motsvarande skillnad endast 21 procentenheter.

En tänkbar anledning till dessa skillnader kan vara att människor i högre social position är mer vana att använda andra argument än sådana som har en omedelbar koppling till den egna personliga situationen som till exempel att kritisera tidningens innehåll. Det visar sig också att ju högre utbildning en individ har desto fler olika argument används för att motivera varför han eller hon funderar på att sluta prenumerera. Detta är en sak som talar för att det ovanstående resonemanget är riktigt.

7. SAMMANFATTNING

Lokaltidningsläsningen ligger i Jönköping på i stort sett på samma höga nivå den gör i resten av landet. Prenumeration är det absolut vanligaste sättet att få tillgång till den eller de tidningar som läses. Därefter följer läsning av tidningen på arbetet eller i skolan. Lösnummerköpen är av mycket ringa betydelse.

Arbetsplatsläsningen tycks i vissa fall vara ett allvarligt alternativ till prenumerationerna bland dem som arbetar mer än halvtid och har tillgång till tidningen på arbetet. I denna grupp har 17 procent avslutat prenumeration på lokaltidning, men ändå fortsatt att läsa den aktuella tidningen regelbundet flera dagar i veckan. Det är framför allt människor under 50 år och/eller personer med relativt hög utbildning som visar upp detta beteende.

Det har också visat sig att bland dessa förekommer arbetsplatsläsningen rent allmänt i högre grad än i övriga grupper. En anmärkningsvärd iakttagelse är att levnadsåldern till och med tycks påverka om en person skall lägga märke till att det finns lokaltidningar på arbetsplatsen. De som är över 50 har i betydligt lägre grad än andra sagt sig ha tillgång till tidning på arbetet. Detta gäller oavsett yrke, arbetsplats och utbildning. Resultatet kan tyda på att den iakttagna skillnaden i fråga om läsning av tidningar på arbetet och förändrat prenumerationsbeteende på grund av denna läsning i huvudsak är en generationseffekt. Skälen för detta antagande är dels den högre andelen förvärvsarbetande av båda könen i dessa åldersgrupper och dels att det är just personer under cirka 50 år som växt upp eller åtminstone bildat sitt första hem under eller efter den tidsperiod då den i inledningen berörda massmediaexplosionen ägt rum. Allt detta kan ha medfört att

kopplingen mellan hemmet och läsningen av den lokala tidningen har försvagats och att det istället har utbildats en vana att läsa till exempel på kafferasterna under arbetstid. En delvis annan förklaring kan vara att arbetsplatsläsningen tjänar som 'mellanstation' vid byte av tidning eller tillfälliga uppehåll i prenumerationen. Även detta tyder dock på en försvagning av hemmets roll som platsen för tidningsläsning.

Varannan prenumerant visar sig ha gjort sitt val av tidning en gång för alla och har därefter inte ifrågasatt det någon gång. Detta beteende är framför allt vanligt bland dem som är lågutbildade och/eller över 50 år. För övriga är tidningsprenumerationen något som på olika sätt är eller har varit ifrågasatt. Även detta resultat pekar i samma riktning som de vi diskuterat i föregående stycke, nämligen på att attityden till lokaltidningen delvis är en annan hos dem som är medelålders eller yngre.

Ser vi så till skälen för genomförda eller tilltänkta förändringar visar det sig att bland dem som funderar på att sluta prenumerera är det framför allt ekonomiska orsaker som ligger bakom. Missnöje med innehållet eller tillgång till tidningen på arbetsplatsen är av underordnad betydelse i denna grupp. Förhållandet är i stort det omvända bland dem som redan genomfört en förändring i sitt prenumerationsmönster. Framför allt bland dem som har slutat prenumerera och har tillgång till tidningen på arbetet dominerar arbetsplatsläsningen som skäl för beslutet.

Att ange andra skäl än ekonomin är framför allt vanligt bland personer i relativt hög social position medan ekonomiskälet framför allt förekommer i de grupper som har en hög försörjningsbörda eller en på annat sätt ansträngd ekonomisk situation. För att gå från

att fundera på att sluta prenumerera till att verkligen göra det tycks det dock som om det behövs något skäl, förutom att prenumerationen utgör en ekonomisk ansträngning. Till exempel att tidningen finns att tillgå på arbetsplatsen.

TABELLFÖRTECKNING

<u>Tabell</u>	<u>Sid</u>
2:1 Bortfallsanalys, bruttourval, nettourval, antal svarande och svarsandel i procent	8
3:1 Andel läsare och prenumeranter av de båda lokaltidningarna i Jönköpings kommun (procent)	12
3:2 Daglig läsning av de båda lokaltidningarna inom hushåll med olika typer av lokaltidningsprenumerationsmönster (procent)	13
3:3 Andelen lösnummerköpare inom de olika prenumerationsgrupperna (procent)	15
3:4 Olika sätt att få tag i läst tidning bland J-P:s och SF:s läsekretsar (procent)	16
3:5 Säkerhet i fråga om prenumerations på lokaltidning (procent)	17
3:6 Olika sätt att anskaffa lokaltidning som läses en gång i veckan eller oftare beroende på arbetsplatstillgång och arbetstid (procent)	19
3:7 Olika sätt att anskaffa lokaltidning som läses minst en gång i veckan inom de olika prenumerations-säkerhetsgrupperna (procent)	21
4:1 Livssituation och prenumerations-säkerhet (procent)	25
4:2 Olika sätt att få tillgång till den eller de lokaltidningar som läses minst en gång i veckan för grupper i olika livssituation och fortsatt regelbunden läsning av tidigare prenumererad tidning (procent)	27
4:3 Social position och lokaltidningsprenumerations-säkerhet (procent)	29
4:4 Olika sätt att få tillgång till den eller de lokaltidningar som läses regelbundet minst en gång i veckan och fortsatt regelbunden (minst 2-3 ggr) läsning av tidigare prenumererad tidning för brupper i olika social position (procent)	31
4:5 Andel personer inom olika ålders- och yrkesgrupper som uppger sig ha tillgång till minst en lokaltidning på sin arbetsplats (procent inom varje grupp, tabellen innehåller endast dem som arbetar minst halvtid)	32
4:6 Betydelsen av att ha tillgång till lokaltidning på arbetet, att läsa den och att tillhöra ett enpersonshushåll för att säga upp lokaltidningsprenumeration men ändå fortsätta att läsa den aktuella tidningen regelbundet i olika åldersgrupper. (Det mått som rapporteras är Goodman & Kurskal's tau b) ..	36

TabellSid

5:1	Andel personer som uppgett ekonomiska argument bland dem som slutat prenumerera respektive bland dem som funderar på att göra detta (procent)	40
5:2	Andel personer som uppgett olika typer av alternativ tillgång till lokal information som skäl till att fundera på eller sluta att prenumerera på lokaltidning (procent som instämmer i resp skäl)	41
5:3	Andel personer som uppger tidningens redaktionella innehåll eller dess politiska linje som skäl till att fundera på eller sluta att prenumerera på lokaltidning (procent som instämmer i resp skäl)	42
5:4	Andel personer som uppgett 'prisnivån', 'dåligt innehåll' resp 'tidning på arbetet' som skäl till att fundera på att sluta eller sluta prenumerera på lokaltidning uppdelade på om de har tillgång till tidning på arbetet eller inte (procentandelar inom resp grupp)	44
6:1	Olika skäl för att avsluta lokaltidningsprenumeration som angetts av personer i olika livssituation (procentandel som angett skälet i varje grupp)	47
6:2	Olika skäl för att avsluta prenumerations på lokaltidning som angetts av personer i olika social position. (procentandel som angett respektive skäl i varje grupp)	50
6:3	Andelen av dem som funderar på att sluta prenumerera som uppgett sig göra det ofta i grupper med olika bakgrundsegenskaper (procent som uppgett sig fundera ofta	51
6:4	Olika skäl för att fundera på att avsluta lokaltidningsprenumeration i olika livssituation (procent inom respektive grupp som angett det aktuella skälet)	53
6:5	Olika skäl till att fundera på att sluta prenumerera som angetts av personer i olika position (procentandel som angett respektive skäl i varje grupp)	54

NOTFÖRTECKNING

Kapitel 1.

1. SOU 1975:78 sid 14 f
2. Strid, Weibull sid 25
3. IBID
4. Weibull 1983 sid 124 ff
5. Ibid sid 123
6. Ibid sid 141
7. Ibid sid 130

Kapitel 2

1. För beräkning av felmarginalen se t ex Holmberg/Pettersson sid 53 eller för en utförligare beskrivning av konfidensintervall m m någon elementär lärobok i statistik som exempelvis Blalock sid 118 f.
2. Weibull 1983 sid 63

Kapitel 3

1. Weibull 1982a sid 3
2. Strid, Weibull sid 24
3. Weibull 1982a sid 3
4. Weibull 1982b
5. Se bl a diskussionen i kap 2:5
6. Weibull 1981 sid 16 ff
7. Weibull 1982a sid 3
8. Norén 1979
9. Weibull 1983 sid 143 f
10. Bye 1982
11. Ibid
12. Weibull 1982a sid 9
13. Norén 1979
14. Dessa procentdifferenser kan ses som effektmått. En mer formaliserad beskrivning av hur denna teknik fungerar finns bl a hos Hellevik sid 245 ff

Kapitel 4

1. Weibull 1983 kap 2, se särskilt sid 48 f
2. Ibid sid 446
3. Ibid sid 130
4. Ibid sid 126 f
5. Strid 1983
6. Weibull 1982a

Kapitel 5

1. Weibull 1983 sid 133 ff
2. Ibid
3. Ibid sid 133
4. Angående partifärg och tidningsval se t ex Weibull 1982c

Kapitel 6

1. Weilbull 1983 sid 134
2. Ibid
3. Detta belyses bland annat i en rad projektarbeten i informationsteknik som utförts vid Statsvetenskapliga inst, Göteborgs Universitet. Av olika skäl har ännu endast en, Lagerulf 1982, som handlar om Mariestads Tidning, blivit färdig. I andra projekt behandlas bl a Göteborgs-Posten och Sundsvalls Tidning.

LITTERATURLISTA

- SOU 1975:78 Svensk Press, Pressens funktioner i samhället, En forskningsrapport från 1972 års pressutredning SOU 1975:78, Stockholm 1975
- Blalock Blalock, JR. Hubert M, Social Statistics Revised second edition, McGraw-Hill Tokyo 1979
- Bye 1982 Bye Ingalill, Lösnummerköp av Morgontidningar i Butiker och Kiosker, Seminarieuppsats, Informationsteknik, Göteborgs Universitet, Göteborg 1982
- Hellevik Hellevik Ottar, Forskningsmetoder i sociologi og statsvitenskap, Oslo 1977
- Holmberg/Petersson Holmberg Sören, Petersson Olof, Inom felmarginalen, En bok om politiska opinionsundersökningar. Uddevalla 1980
- Lagerulf 1982 Lagerulf Gunnar, Tidningen för Skaraborgs Län - Mariestads Tidning 1950-1980, Seminarieuppsats i Informationsteknik, Göteborgs Universitet 1982
- Norén 1979 Norén Lars-Ivar, Vem är utan dagstidning, En undersökning om ickeprenumeranter i Jönköping och Köping. Företagsekonomiska institutionen, Göteborgs Universitet 1979.
- Strid 1983 Strid Jan, Ungdomars tidningsläsning, En studie av ungdom i Medelpad. Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet, Rapportserie 1983:4
- Strid, Weibull Strid Ingela, Weibull Lennart, Mediesverige, En systematisk översikt. Tiden SJF, Falköping 1983
- Weibull 1981 Weibull Lennart, Daglig tidningsläsning 1980, En uppföljning av 1979 års läsarstudie, Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs Universitet, Rapportserie 1981:3
- Weibull 1982a Weibull Lennart, Två rapporter om dagstidningsläsning 1979 - 1981, Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs Universitet, Rapportserien 1982:2
- Weibull 1982b Weibull Lennart, Ger olika mätmetoder för tidningsläsning stora skillnader i resultaten? INFO 1/1982

Förteckning över tidigare utkomna rapporter i Statsvetenskapliga
institutionens rapportserie

		<u>Författare</u>
1974:1	Spridningen av ett informationsmaterial (Forskningsprojektet Samhällsplanering i samverkan)	Lennart Brantgård 26 s
1974:2	Norrmalmstorgsdramat - En undersökning av Sveriges Radios ny- hetsbevakning utförd på uppdrag av Radionämnden	Jörgen Westerstål 30 s
1974:3	Attitudes of Political Organizations to Mass Media - Paper prepared for the ECPR Workshop on the political role of Mass Media, Strasbourg, 1974	Lars Aldemark Lennart Weibull 44 s
1974:4	Internationell radiokommunikation - En fallstudie på Sverige Del I. En innehållsanalys av Sveriges Radios sändningar till utlandet	Rutger Lindahl 88 s
1974:5	Internationell radiokommunikation - En fallstudie på Sverige Del II. En innehållsanalys av utländska radiosändares svenskspråkiga program riktade till lyssnare i Sverige	Rutger Lindahl 187 s
1974:6	Representative Local Government - Paper prepared for the ECPR Workshop on local government, Marstrand, 1974	Jörgen Westerstål 31 s
1974:7	Electors and the Elected - Paper prepared for the ECPR Workshop on local government, Marstrand, 1974	Lars Strömberg 70 s
1974:8	Local Government Reforme in Sweden - Paper prepared for the International Conference on the current trends in local power and authority in the con- temporary world, Warsaw, 1974	Lars Strömberg 36 s
1974:9	Samhällsinformation i fyra svenska kommuner (Forskningsprojektet Pressens funktioner)	Lars Aldemark Lennart Weibull 56 s

		<u>Författare</u>
1975:1	Regionalradio och regional-tv undersökningen - En första redovisning av innehållsanalysen	Jan Strid Lennart Weibull 49 s
1975:2	Samhällsplanering i samverkan - Riksorganisationerna	Lennart Brantgärde 63 s
1975:3	Samhällsplanering i samverkan - Kommunerna	Lennart Brantgärde 87 s
1975:4	Partipolitiska konfliktdimensioner i riksdagen	Sören Holmberg 42 s
1975:5	Samhällsplanering i samverkan - Distrikts-, lokalorganisationer, länsstyrelser	Lennart Brantgärde 94 s
1975:6	Samhällsplanering i samverkan - Erfarenheter från en informations- kampanj	Jörgen Westerståhl Lennart Brantgärde 58 s
1975:7	Kommundelsråden i Göteborg - Sammansättning och medborgarkontakter	Lars Strömberg Mårten Persson 45 s
1976:1	Finlandsbilden i svensk press	Claes-Olof Olsson 27 s
1976:2	Samhällsorientering och masskommunikation - Massmediernas betydelse för allmänhetens orientering i samhällsfrågor	Lennart Weibull 72 s
1976:3	Ljudradions bevakning av händelserna i Portugal - En undersökning avseende tiden 19 maj - 26 juli 1975 utförd på uppdrag av Radionämnden	Jörgen Westerståhl 45 s
1976:4	TV:s utlandsrapportering	Rutger Lindahl Jörgen Westerståhl 134 s
1976:5	Utredningsväsendet i Sverige - Personsammansättning och kostnader	Jan Turvall Folke Johansson 34 s
1976:6	Populärpress i massmediesamhället	Lennart Weibull 31 s

		<u>Författare</u>
1976:7	Tidskrifternas antal och storlek	Claes-Olof Olsson 38 s
1977:1	Tidskrifter som informationskanaler i energifrågor - En analys utförd på uppdrag av Överstyrelsen för Ekonomiskt Försvar	Claes-Olof Olsson Lennart Weibull 58 s
1977:2	Periodicals in Politics - Results from a Swedish Survey	Lennart Weibull 48 s
1977:3	Dagspressens behandling av riksdagens försvarsdebatt 1977. En sammanställning utförd på uppdrag av Överstyrelsen för Ekonomiskt Försvar	Claes-Olof Olsson 11 s
1977:4	Tidningsläsning - En explorativ studie på grundval av två delundersökningar inom forskningsprojektet Pressens funktioner	Lennart Weibull 164 s
1977:5	Samhällsdebatt i TV - En fallstudie på kvällsöppet 1971-1977	Claes Lundgren Jan Strid Lennart Weibull 54 s
1977:6	Kommunala informatörer 1977 - En studie av medlemmar i Kommunala informatörers förening	Kent Asp Lennart Weibull 42 s
1978:1	Kärnkraften och vänster-höger-dimensionen - Konfliktlinjer i svensk politik	Sören Holmberg 24 s
1978:2	Immigrant Vote in the Swedish Election of 1976 Paper prepared for the ECPR Workshop of International Migration and Politics in Grenoble, April 6-11, 1978	Per-Anders Roth Hans Nordlöf 40 s
1978:3	Planeringsinformation 1978 - Erfarenheter från informationsåtgärder under den fysiska riksplaneringens planeringsskede	Lennart Brantgärde 58 s
1978:4	Pressen och kärnkraften - En studie av nyhetsförmedling och debatt i 20 tidningar under 1976 års valrörelse	Sören Holmberg 62 s

- 1978:5 Allmänhetens informationskällor i energi- och kärnkraftsfrågor Författare
Karl Branzén
35 s
- 1978:6 Dagspress och veckopress -
En sammanfattande översikt av två
pressgruppers publikmönster
Lennart Weibull
62 s
- 1978:7 Tidningsläsning bland ungdomar
Jan Strid
25 s
- 1979:1 Utredningsväsendet och svensk efter-
krigslagstiftning.
Utredningsväsendet i Sverige: Delprojekt 4
Lennart Brantgärde
52 s
- 1979:2 Utredningars genomslag i politiska beslut
Folke Johansson
117 s
- 1979:3 Två invandrartidningar
Eesti Päevaleht och Ruotsin Suomalainen.
En kvantitativ analys genomförd på upp-
drag av presstödsnämnden
Jan Strid
38 s
- 1979:4 Det direktvalda Europaparlamentet -
En ny maktfaktor i Europapolitiken?
En analys av valkampanj och valresultat
vid de första direkta valen till
Europaparlamentet 7-10 juni 1979
Rutger Lindahl
Iréne Nilsson
27 s
- 1979:5 Sveriges lokalradios bevakning av
valrörelsen 1979
Lennart Brantgärde
35 s
- 1979:6 Tidningsmarknaden i Malmö.
En översikt av Sydsvenska Dagbladets läsare
utarbetad på uppdrag av presstödsnämnden
Lennart Weibull
22 s
- 1980:1 Den dagliga tidningsläsningen.
Analys av tidningsläsning och annan medie-
konsumtion en genomsnittlig dag oktober 1979
Lennart Weibull
60 s
- 1980:2 Dagspressens läsare.
En rapport om intressen och läsvanor
hösten 1979
Lennart Weibull
103 s
- 1980:3 Opinionsmätningen som instrument för politisk
opinionsbildning
Ett teoretiskt bidrag med en empirisk studie
av pressens tekniker för tolkning av Sifo:s
väljarbarometer 1969-76
Matts Ståhl
101 s
- 1981:1 Amerikansk kommunikationsutbildning
En översikt av informations- och journalist-
utbildning i USA
Reserapport från utbildningen i Informations-
teknik, Göteborg
Lennart Weibull
139 s

Författare

1981:2	Masskommunikationsforskning
vid Statsvetenskapliga institutionen
i Göteborg
- En dokumenteringsrapport	Monica Göransson
68 s
1981:3	Daglig Tidningsläsning 1980
En uppföljning av 1979 års läsarstudie	Lennart Weibull
105 s
1981:4	Användningen av energiutredningar som
referenser under 1980 års folkomröstning
- En innehållsanalys av Rapport, Dagens
Nyheter, Aftonbladet och Borås Tidning	Kent Asp
Christina Valdensjö
48 s
1982:1	Ubåtsaffären i Moskvaradions svensk-
språkiga program	Claes Lundgren
50 s
1982:2	Två rapporter om dagstidningsläsningen
1979 - 1981	Lennart Weibull
62 s
1982:3	Moskvaradions rapportering om händelserna
i Polen juni 1980 - december 1981	Claes Lundgren
44 s
1983:1	Nordiska säkerhetspolitiska problem:
En seminarie-rapport	Sune Persson
83 s
1983:2	Daglig tidningsläsning 1982.
En tabellsammanställning med kommentarer om
utvecklingen av tidningsläsningen en genom-
snittlig dag 1979-1982	Lennart Weibull
25 s
1983:3	Modeling the Relationships among Preference,
Expectations and Voting Behavior	Donald Granberg,
Sören Holmberg
30 s
1983:4	Ungdomars tidningsläsning. En studie av
tidningsläsande ungdom i Medelpad 1981.	Jan Strid
49 s